

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

11. září 2014*

Obsah

Skutečnosti předcházející sporu a sporné rozhodnutí	4
Podání žaloby k Tribunálu a napadený rozsudek	6
Návrhová žádání účastníků řízení	7
K přípustnosti vzájemných kasačních opravných prostředků	7
K věci samé	8
Ke třetímu důvodu hlavního kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z nesprávného právního posouzení přípustnosti některých příloh žaloby v prvním stupni	8
Napadený rozsudek	8
Argumentace účastníků řízení	9
Závěry Soudního dvora	10
Ke druhému důvodu hlavního kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z nesprávného právního posouzení nebo nedostatku odůvodnění, co se týče posouzení otázky, zda je MasterCard sdružením podniků	11
Argumentace účastníků řízení	11
Závěry Soudního dvora	13
– K přípustnosti	13
– K věci samé	13
K prvnímu důvodu hlavního opravného prostředku, vycházejícímu z nesprávného právního posouzení nebo nedostatku odůvodnění, pokud jde o objektivní potřebu údajného omezení hospodářské soutěže	16
Napadený rozsudek	16

* Jednací jazyk: angličtina.

K první části prvního důvodu hlavního kasačního opravného prostředku	17
– Argumentace účastníků řízení	17
– Závěry Soudního dvora	17
Ke druhé a třetí části prvního důvodu hlavního kasačního prostředku	18
– Argumentace účastníků řízení	18
– Závěry Soudního dvora	20
Ke čtvrté části prvního důvodu hlavního kasačního opravného prostředku	21
– Argumentace účastníků řízení	21
– Závěry Soudního dvora	21
K jedinému důvodu vzájemného opravného prostředku RBS a prvnímu důvodu vzájemného opravného prostředku LBG	22
Napadený rozsudek	22
Argumentace účastníků řízení	23
– K jedinému důvodu vzájemného opravného prostředku RBS	23
– K prvnímu důvodu vzájemného opravného prostředku LBG	24
Závěry Soudního dvora	25
– K námitkám nepřijatelnosti vzneseným Komisí	25
– K meritům jediného důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku RBS a prvního důvodu vzájemného opravného prostředku LBG	26
Ke druhému důvodu vzájemného opravného prostředku LBG	32
Napadený rozsudek	32
K první části druhého důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku LBG	34
– Argumentace účastníků řízení	34
– Závěry Soudního dvora	34
Ke druhé části druhého důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku LBG	35
– Argumentace účastníků řízení	35
– Závěry Soudního dvora	36
K třetí části druhého důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku LBG	39
– Argumentace účastníků řízení	39
– Závěry Soudního dvora	40

K nákladům řízení 40

„Kasační opravný prostředek — Vzájemné kasační prostředky — Přípustnost — Článek 81 ES — Platební systémy využívající debetní karty, debetní karty s odloženou splatností (charge karty) a kreditní karty — Mnohostranně sjednané dispozičnívni mezibankovní poplatky — Sdružení podniků — Omezení hospodářské soutěže z hlediska účinku — Kritérium soudního přezkumu — Pojem ‚vedlejší omezení‘ — Objektivně nezbytný a přiměřený charakter — Přiměřené ‚srovnávací hypotézy‘ — Dvoustranné systémy — Zacházení s přílohami žaloby v prvním stupni“

Ve věci C-382/12 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie, podaný dne 4. srpna 2012,

MasterCard Inc., se sídlem ve Wilmingtonu (Spojené státy),

MasterCard International Inc., se sídlem ve Wilmingtonu,

MasterCard Europe SPRL, se sídlem ve Waterloo (Belgie),

zastoupené E. Barbierem de la Serre, V. Brophym a B. Amorym, avocats, jakož i T. Sharpem, QC,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelky),

přičemž dalšími účastnicemi řízení jsou:

Evropská komise, zastoupená V. Bottkou a N. Khanem, jako zmocněnci,

žalovaná v prvním stupni,

Banco Santander SA, se sídlem v Santanderu (Španělsko),

Royal Bank of Scotland plc, se sídlem v Edinburghu (Spojené království), zastoupená D. Liddellem, solicitor, a M. Hoskinsem, barrister,

HSBC Bank plc, se sídlem v Londýně (Spojené království), zastoupená R. Thompsonem, QC,

Bank of Scotland plc, se sídlem v Edinburghu,

Lloyds TSB Bank plc, se sídlem v Londýně,

zastoupená K. Fountoukakosem-Kyriakakosem a S. Wiskingem, solicitors, jakož i J. Flynnem, QC,

MBNA Europe Bank Ltd, se sídlem v Chesteru (Spojené království), zastoupená A. Davisem, solicitor,

British Retail Consortium, se sídlem v Londýně, zastoupené R. Marchinim, advocate, a A. Robertsonem, barrister,

EuroCommerce AISBL, se sídlem v Bruselu (Belgie), zastoupená J. Stuyckem, advocaat,

Spojené království Velké Británie a Severního Irska, zastoupené M. Holtem a C. Murrell, jako zmocněnci, ve spolupráci s J. Turnerem, QC, a J. Holmesem, barrister,

vedlejší účastníci řízení v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení M. Ilešič, předseda senátu, C.G. Fernlund, A. Ó Caoimh (zpravodaj), C. Toader a E. Jarašiūnas, soudci,

generální advokát: P. Mengozzi,

vedoucí soudní kanceláře: L. Hewlett, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 4. července 2013,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 30. ledna 2014,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Svým kasačním prostředkem se společnost MasterCard Inc., jakož i její dceřiné společnosti MasterCard International Inc. a MasterCard Europe SPRL domáhají zrušení rozsudku Tribunálu Evropské unie MasterCard a další v. Komise (T-111/08, EU:T:2012:260, dále jen „napadený rozsudek“), kterým tento soud zamítl jejich žaloby na neplatnost rozhodnutí Komise ze dne 19. prosince 2007 v řízení podle článku [81 ES] a článku 53 Dohody o EHP (věci COMP/34.579 – MasterCard, COMP/36.518 – EuroCommerce, COMP/38.580 – Commercial cards, dále jen „sporné rozhodnutí“), a podpůrně zrušení článků 3 až 5 a článku 7 tohoto rozhodnutí.
- 2 Svými vzájemnými kasačními opravnými prostředky navrhují Royal Bank of Scotland plc (dále jen „RBS“) na jedné straně, jakož i Bank of Scotland plc (dále jen „BoS“) a Lloyds TSB Bank plc (dále jen „LTSB“), jež jsou v současnosti obě (dále společně jen „LBG“) kontrolovány Lloyds Banking Group plc, a pro účely tohoto řízení jednájí společně, na straně druhé navrhují zrušení napadeného rozsudku, jakož i sporného rozhodnutí.

Skutečnosti předcházející sporu a sporné rozhodnutí

- 3 Jak vyplývá zejména z bodů 20, 24, 27, 35, 39 a 40 napadeného rozsudku, Komise Evropských společenství sporným rozhodnutím v podstatě zejména konstatovala, že stanovení dispozitivních bankovních poplatků v platebním systému provozovaném mezinárodní platební organizací zvanou „MasterCard“ (dále jen „MasterCard“), které se uplatňují zejména na přeshraniční platby platební kartou v rámci Evropského hospodářského prostoru (EHP) nebo eurozóny (dále jen „CMI“) představovalo rozhodnutí sdružení podniků, které vedlo k omezení hospodářské soutěže mezi zúčastněnými bankami poskytujícími obchodníkům služby, jež jim umožňují přijímat debetní karty, debetní karty s odloženou splatností a kreditní karty MasterCard nebo Maestro, že toto omezení bylo významné a ovlivňovalo obchod mezi členskými státy a že navrhovatelky dostatečně neprokázaly tvrzení, že byly CMI objektivně nezbytné pro fungování systému MasterCard, ani tvrzení, že byly splněny podmínky pro výjimku stanovené v čl. 81 odst. 3 ES nebo čl. 53 odst. 3 Dohody o Evropském hospodářském prostoru ze dne 2. května 1992 (Úř. věst. L 1, 1994, s. 3; Zvl. vyd. 11/52, s. 3).

- 4 Ze spisu, zejména pak z bodu 17 napadeného rozsudku, vyplývá, že v takzvaném „otevřeném“ platebním systému, jako je systém MasterCard, jsou stranami, jež jsou dotčeny každým nákupem uskutečněným prostřednictvím platební karty, kromě vlastníka platebního systému majitel karty, finanční instituce vydávající platební kartu, označená jako „vydávající banka“, obchodník, jakož i finanční instituce poskytující tomuto obchodníkovi služby umožňující přijmout uvedenou kartu jako prostředek k uskutečnění dotyčné transakce, označená jako „zúčtovací banka“.
- 5 Jak vyplývá z bodů 1 až 44 napadeného rozsudku, skutečnosti předcházející sporu a podstatné skutečnosti sporného rozhodnutí lze pro účely hlavního kasačního opravného prostředku a vzájemných kasačních opravných prostředků shrnout následovně.
- 6 Žalobkyně odpovídají za řízení a koordinaci systému plateb prováděných prostřednictvím karet MasterCard a Maestro, což zahrnuje zejména stanovení pravidel systému, jakož i poskytování služeb týkajících se autorizace a úhrady zúčastněným finančním institucím. Vydávání karet MasterCard a Maestro, jakož i uzavírání afiliačních dohod s obchodníky o přijímání těchto karet je prováděno zmíněnými finančními institucemi.
- 7 Do 25. května 2006 přináležela platební organizace MasterCard jako celek, včetně odpovídajících hlasovacích práv, zúčastněným finančním institucím. Zmíněného dne byla MasterCard Inc. uvedena na Burzu cenných papírů v New Yorku (Spojené státy) prostřednictvím „initial public offering“ (prvotní veřejná nabídka, dále jen „IPO“), což se odrazilo ve změně struktury a řízení MasterCard.
- 8 Dne 30. března 1992 a dne 27. června 1997 byly Komisi předloženy stížnosti British Retail Consortium (dále jen „BRC“) a EuroCommerce AISBL (dále jen „EuroCommerce“) mimo jiné vůči společnosti Europay International SA (dále jen „Europay“), nyní MasterCard Europe.
- 9 Společnost Europay zaslala Komisi několik oznámení, jež se týkala celého jejího platebního systému.
- 10 Dne 13. dubna 2002 zveřejnila Komise sdělení v souladu s čl. 19 odst. 3 nařízení Rady (EHS) č. 17 ze dne 6. února 1962, první nařízení, kterým se provádějí články [81 ES] a [82 ES] Smlouvy (Úř. věst. 1962, 13, s. 204; Zvl. vyd. 08/01, s. 3), v němž oznámila svůj záměr zaujmout příznivé stanovisko k určitým pravidlům systému Europay, mezi nimiž nebyla uvedena pravidla týkající se dispozitivních mezibankovních poplatků.
- 11 Komise ve sporném rozhodnutí konstatovala, že navrhovatelky porušily článek 81 ES a článek 53 Dohody o Evropském hospodářském prostoru. Uvedené rozhodnutí obsahuje zejména tyto závěry:
 - Mezibankovní poplatky se týkají vztahů mezi vydávající a zúčtovací bankou při vypořádání transakcí provedených kartou a odpovídají částce odpočítané ve prospěch vydávající banky. Tyto poplatky je nutno odlišovat od poplatků účtovaných zúčtovací bankou obchodníkům (merchant service charge – poplatky za služby poskytované obchodníkovi, dále jen „MSC“). Sporné rozhodnutí se týká pouze CMI, a nikoli bilaterálně stanovených dispozitivních mezibankovních poplatků účtovaných mezi vydávajícími a zúčtovacími bankami či dispozitivních mezibankovních poplatků stanovených kolektivně na vnitrostátní úrovni.
 - Je třeba rozlišovat mezi třemi trhy s rozdílnými produkty v oblasti otevřených systémů platebních karet: především se jedná o „mezisystémový trh“, na němž spolu soutěží různé karetní systémy, dále „vydavatelský trh“, v jehož rámci vydávající banky soutěží o zákazníky, již jsou majiteli bankovních karet, a o „zúčtovací trh“, na němž soutěží zúčtovací banky o zákazníky, jimiž jsou obchodníci. Pro účely sporného rozhodnutí je relevantním trhem trh složený z vnitrostátních zúčtovacích trhů v členských státech EHP.

- Rozhodnutí navrhovatelek týkající se stanovení CMI představují rozhodnutí sdružení podniků ve smyslu čl. 81 odst. 1 ES, a to navzdory změnám ve struktuře a řízení MasterCard provedeným IPO.
- CMI zvyšovaly základ MSC, přičemž MSC by mohly být nižší, pokud by neexistovaly CMI a platil by zákaz jednostranného zpoplatnění transakcí *ex post* vydávajícími bankami, tj. pravidlo zakazující vydávajícím bankám a zúčtovacím bankám stanovit výši CMI poté, co byla uskutečněna koupě některým z majitelů karet vydávající banky u některého z obchodníků zúčtovací banky a transakce byla předána k zúčtování (dále jen „zákaz zpoplatnění *ex post*“). CMI tedy byly původci omezení hospodářské soutěže prostřednictvím cen mezi zúčtovacími bankami na úkor obchodníků a jejich zákazníků.
- CMI nelze považovat za „vedlejší omezení“, jelikož nejsou objektivně nutné pro fungování otevřeného systému platebních karet. Tento systém může fungovat pouze na základě peněžitých odměn poskytovaných majiteli karet vydávajícím bankám a obchodníky zúčtovacím bankám a na základě poplatků hrazených vydávajícími a zúčtovacími bankami vlastníkovému systému. Na rozdíl od omezení nutných k uskutečnění hlavní operace mohou být omezení vyžadovaná pouze pro obchodní úspěch uvedené operace nebo představující nárůst efektivnosti posouzena pouze v rámci čl. 81 odst. 3 ES.
- Pokud jde o dopad požadavku uplatňovaného v rámci systému MasterCard přijímat veškeré karty Maestro nebo MasterCard bez ohledu na vydávající banku (dále jen „Honour All Cards Rule“), zrušení CMI by neznamenal, že by vydávající banky získaly možnost volně a jednostranně určovat mezibankovní poplatky, protože tomuto riziku by se bylo možno vyhnout při využití pravidla s méně omezujícími účinky na hospodářskou soutěž, jakým je zákaz zpoplatnění „*ex post*“.
- Co se týče čl. 81 odst. 3 ES, ekonomické argumenty vznesené žalobkyněmi, které vycházejí z role CMI při vyvažování systému MasterCard a jeho maximalizaci, dostatečně neprokazují, že CMI mají za následek objektivní výhody. Navrhovatelky zejména nepředložily důkazy, že případné objektivní výhody vyrovnají nevýhody CMI pro obchodníky a jejich zákazníky.

Podání žaloby k Tribunálu a napadený rozsudek

- 12 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 11. března 2008 žalobkyně podaly žalobu na neplatnost sporného rozhodnutí nebo podpůrně na neplatnost jeho článků 3 až 5 a článku 7.
- 13 Na podporu svého návrhu vznesly žalobkyně čtyři žalobní důvody, vycházející zaprvé z porušení čl. 81 odst. 1 ES z důvodu pochybení při analýze účinků CMI na hospodářskou soutěž, zadruhé z porušení čl. 81 odst. 3 ES, zatřetí z porušení čl. 81 odst. 1 ES z důvodu nesprávné kvalifikace rozhodnutí o CMI jako rozhodnutí sdružení podniků a začtvrté z existence vad, kterými je stíženo správní řízení, jakož i z existence skutkových pochybení.
- 14 BRC, EuroCommerce, jakož i Spojené království Velké Británie a Severního Irsku ve svých spisech vedlejšího účastníka řízení před Tribunálem navrhovaly zamítnutí žaloby navrhovatelek, zatímco Banco Santander SA, RBS, HSBC Bank plc (dále jen „HSBC“), BoS, LTSB a MBNA Europe Bank Ltd (dále jen „MBNA“) navrhovaly zejména zrušení sporného rozhodnutí.
- 15 Napadeným rozsudkem Tribunál žalobu navrhovatelek zamítl a v zásadě rozhodl, že navrhovatelky neprokázaly, že bylo sporné rozhodnutí stíženo nesprávným právním posouzením nebo zjevně nesprávným posouzením.

Návrhová žádání účastníků řízení

- 16 Navrhovatelky navrhují, aby Soudní dvůr v podstatě:
- zrušil napadený rozsudek;
 - zrušil sporné rozhodnutí a
 - uložil Komisi náhradu nákladů řízení vzniklých v obou stupních.
- 17 RBS, HSBC, LBG a MBNA předložily vyjádření na podporu kasačního opravného prostředku, kdežto BRC, EuroCommerce a Spojené království podporují Komisi v rozsahu, v němž v zásadě navrhuje zamítnutí kasačního opravného prostředku a podpůrně zamítnutí žaloby na neplatnost podané proti spornému rozhodnutí.
- 18 Návrhy vzájemných kasačních opravných prostředků RBS a LBG jsou v podstatě stejné jako návrhy obsažené v hlavním kasačním opravném prostředku.
- 19 Navrhovatelky podporují návrhy uvedené ve vzájemných kasačních opravných prostředcích, zatímco Komise podporovaná BRC navrhuje jejich zamítnutí.

K přípustnosti vzájemných kasačních opravných prostředků

- 20 Komise namítá nepřípustnost vzájemných kasačních opravných prostředků podaných RBS a LBG, neboť oba tyto prostředky se nalézají ve stejném aktu jako kasační odpověď předložená dotčnými účastníky ohledně hlavního kasačního opravného prostředku.
- 21 Jak uvádí Komise, čl. 176 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora, který nabyl účinnosti dnem 1. listopadu 2012, stanoví, že „vedlejší kasační opravný prostředek se předkládá samostatným podáním odděleně od kasační odpovědi“.
- 22 Je však třeba uvést, že elektronické verze vzájemných kasačních opravných prostředků podaných RBS a LBG byly kanceláři Soudního dvora doručeny dne 31. října 2012, přičemž jeden z jejich prvopisů byl doručen o dva dny později a druhý o pět dní později.
- 23 Proto nezávisle na tom, zda se použije čl. 57 odst. 7 jednacího řádu, který nabyl účinnosti dne 1. listopadu 2012, nebo čl. 37 odst. 6 jednacího řádu platného a účinného do uvedeného data, zůstává skutečností, že vzájemné kasační opravné prostředky byly platně podány dne 31. října 2012.
- 24 Jednací řád, který platil k tomuto naposled uvedenému datu, však neobsahuje ustanovení odpovídající zmíněnému čl. 176 odst. 2 dovolávanému Komisí. Vzájemné kasační opravné prostředky proto nelze považovat za nepřípustné z toho důvodu, že byly předloženy v rámci kasační odpovědi ohledně hlavního kasačního opravného prostředku.
- 25 Konkrétnější námitky nepřípustnosti vznesené Komisí budou přezkoumány v rámci dotčených důvodů.
- 26 Co se týče hlavního kasačního opravného prostředku, Komise v rozsahu, v němž především tvrdí, že uvedený kasační opravný prostředek je „v zásadě“ nepřípustný, ve skutečnosti adresně namítá nepřípustnost jistých přesně určených částí tohoto kasačního opravného prostředku, aniž tvrdí, že je tento kasační opravný prostředek nepřípustný v plném rozsahu. V rámci zkoumání dotčených důvodů je proto třeba zaměřit pozornost na tyto konkrétní námitky.

K věci samé

- 27 Navrhovatelky, RBS i LBG svým hlavním kasačním opravným prostředkem a vzájemnými kasačními opravnými prostředky vytýkají Tribunálu, že se dopustil nesprávného právního posouzení tím, že v podstatě rozhodl:
- že několik příloh žaloby v prvním stupni bylo nepřipustných (třetí důvod hlavního kasačního opravného prostředku);
 - že se Komise nedopustila nesprávného posouzení, když dospěla k závěru, že platební systém MasterCard představuje „sdružení podniků“ ve smyslu článku 81 ES, a nezohlednila změny související s IPO (druhý důvod hlavního kasačního opravného prostředku);
 - že sporné rozhodnutí právně dostatečně prokazuje, že CMI neomezují hospodářskou soutěž (vzájemné kasační opravné prostředky RBS a první důvod vzájemného kasačního opravného prostředku LBG);
 - že CMI nebylo lze považovat za objektivně nezbytné pro fungování systému MasterCard (první důvod hlavního kasačního opravného prostředku) a
 - že se Komise nedopustila nesprávného posouzení, když dospěla k závěru, že navrhovatelky neprokázaly, že CMI splňují podmínky uvedené v čl. 81 odst. 3 ES (druhý důvod vzájemného kasačního opravného prostředku LBG).
- 28 První důvod hlavního kasačního opravného prostředku, jakož i vzájemné kasační opravné prostředky RBS a první důvod vzájemného kasačního opravného prostředku LBG se týkají otázky, zda se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když potvrdil závěr sporného rozhodnutí, podle něhož se na určení CMI vztahuje zásada zákazu stanovená v čl. 81 odst. 1 ES. Pro účely zjištění, jak naložit s těmito důvody, by bylo vhodné nejprve přezkoumat třetí důvod hlavního kasačního opravného prostředku. Jelikož by se přezkum prvního důvodu hlavního kasačního opravného prostředku, jakož i vzájemného kasačního opravného prostředku RBS a prvního důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku LBG, stal zbytečným, pokud by byl druhý důvod hlavního kasačního opravného prostředku opodstatněný, je zadruhé třeba přezkoumat tento druhý důvod.

Ke třetímu důvodu hlavního kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z nesprávného právního posouzení přípustnosti některých příloh žaloby v prvním stupni

Napadený rozsudek

- 29 Co se týče výtky vznesené ohledně přezkumu ekonomických důkazů předložených navrhovatelkami v průběhu řízení, jež vedlo k vydání sporného rozhodnutí, Komise, Tribunál v bodě 183 napadeného rozsudku uvedl, že žalobkyně Komisi vytýkají, že tyto důkazy nepřezkoumala ani na ně neodpověděla. Tribunál v bodě 185 napadeného rozsudku konstatoval, že tato výtka „je v žalobě uvedena zvlášť stručně a že argumentace, která ji podporuje, se ve skutečnosti nachází v přílohách A.13 [až] A.15 vyhotovených různými odborníky na základě ekonomických důkazů předložených během správního řízení, na které žalobkyně obecně odkázaly“.
- 30 Podle bodů 186 až 188 napadeného rozsudku:
- „186V bodech 52 až 54 žaloby se [...] žalobkyně omezují na tvrzení, že během správního řízení předložily důležité ekonomické argumenty, s nimiž Komise nesouhlasila a zkreslila je, a že ‚závěry [jejich] ekonomů‘ podporují jejich právní analýzu, podle níž se Komise ‚dopustila pochybení zejména tím, že došla k závěru, že mezibankovní poplatek omezuje hospodářskou soutěž, že se

soustředila na vliv mezibankovního poplatku (nebo jeho rozdílných úrovní) na MSC, aniž přezkoumala jeho vliv na náklady držitelů karet, přičemž popřela, že [bylo] třeba na základě mechanismu stanovit úroveň mezibankovního poplatku, která maximalizuje objem transakcí, a odhlédla od toho, že to zvyš[ovalo] spokojenost spotřebitele‘.

187 Je proto třeba konstatovat, že i když žaloba obsahuje výtku žalobkyně, neobsahuje argumentaci na její podporu.

188 Komise tedy správně uvádí, že z textu žaloby nevyplývají skutečnosti, které by byly dostatečně přesné k tomu, aby Tribunál mohl provést svůj přezkum a aby si připravila svoji obhajobu.“

31 V rámci první části čtvrtého žalobního důvodu žaloby podané v prvním stupni, která je obsažena v bodech 111 až 130 této žaloby a vychází z porušení práv navrhovatelek na obhajobu, navrhovatelky Komisi vytýkají zejména „nesrozumitelnost dopisu popisujícího skutkový stav“, který jim zaslala Komise dne 23. března 2007 po slyšení, které proběhlo ve dnech 14. a 15. listopadu 2006. V tomto ohledu Tribunál v bodě 278 napadeného rozsudku konstatoval, že „argumentace žalobkyně v jejich žalobě je velmi stručná“. V bodě 280 uvedeného rozsudku dospěl Tribunál k závěru, že jelikož žalobkyně pouze obecně odkazují na přílohu A.20 žaloby v prvním stupni, nelze tuto přílohu zohlednit.

32 V bodech 189 a 282 napadeného rozsudku Tribunál tyto výtky týkající se posouzení ekonomických důkazů předložených navrhovatelkami Komisí a nesrozumitelnosti dopisu popisujícího skutkové okolnosti zamítl jako nepřipustné.

Argumentace účastníků řízení

33 Žalobkyně tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, co se týče přípustnosti několika příloh žaloby podané v prvním stupni. Podle názoru navrhovatelek neexistuje – v rozporu s požadavky čl. 52 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie – právní základ, jenž by Tribunálu umožňoval takto omezit právo na přístup k soudu.

34 Podpůrně uvádějí, že i kdyby byly Tribunálu přiznány takovéto pravomoci, byl by se dopustil nesprávného právního posouzení, jestliže by byl dospěl k závěru, že se toto omezení použije v projednávané věci. Tribunál se dopustil nesprávného posouzení též v bodech 188 až 189 a 278 napadeného rozsudku, když měl za to, že uvedení určitých výtek navrhovatelek nepoukázalo na dostatečně přesné skutečnosti k tomu, aby mohly být s nimi související přílohy považovány za přípustné. Tribunál měl totiž dospět k závěru, že body 52 až 54 a bod 122 žaloby v prvním stupni byly dostatečně přesné, co se týče výtek a dovolávaných argumentů, a že přílohy A.13 až A.15 a A.20 této žaloby byly tudíž přípustné. Kromě toho Tribunál v bodě 219 napadeného rozsudku nerozhodl o otázce, zda mají být odmítnuty přílohy A.13 a A.14 zmíněné žaloby, navzdory skutečnosti, že v bodech 185 až 189 tohoto rozsudku odmítl argument, který na tyto přílohy odkazoval. V tomto ohledu mají navrhovatelky zejména za to, že by stav, kdy označily jednak konkrétní body zmíněné žaloby, jež chtěly doplnit přílohami, a jednak související přílohy, je dostačující.

35 Navrhovatelky v této souvislosti zpochybňují taktéž tvrzení obsažené v bodě 190 napadeného rozsudku, podle něhož – vzhledem k tomu, že jejich výtku lze v podstatě chápat tak, že Komisi vytýkají, že „nezohlednila ekonomické argumenty prokazující výhody CMI pro [platební] systém MasterCard, držitele karet nebo spotřebitele obecně – [tato výtku] není v rámci důvodu vycházejícího z porušení čl. 81 odst. 1 ES relevantní“.

- 36 Podle Komise není argumentace navrhovatelek předložená v rámci třetího důvodu hlavního kasačního opravného prostředku jasná. Na jedné straně navrhovatelky tvrdí, že neexistuje právní základ odůvodňující omezení uložené Tribunálem, a že jejich právo na přístup k soudu bylo v důsledku toho omezeno. Na druhé straně uvádějí, že argumenty vznesené v přílohách žaloby podané v prvním stupni byly v této žalobě dostatečně shrnuty, což představuje nepřípustnou skutkovou otázku. Kromě toho žalobkyně nevyložily, proč by měl být napadený rozsudek odlišný, kdyby Tribunál byl býval zohlednil dotčené přílohy.
- 37 RBS a HSBC nezaujaly k třetímu důvodu hlavního kasačního opravného prostředku žádné stanovisko. LBG a MBNA tento důvod podporují, aniž k tomu uvádějí konkrétní argument. BRC a EuroCommerce uvedený důvod stručně zpochybňují. Spojené království navrhuje – bez uvedení konkrétního argumentu – jeho zamítnutí.

Závěry Soudního dvora

- 38 Podle článku 21 statutu Soudního dvora, který je použitelný pro Tribunál na základě čl. 53 prvního pododstavce téhož statutu, a čl. 44 odst. 1 písm. c) jednacího řádu Tribunálu musí všechny žaloby obsahovat předmět sporu a stručný popis dovolávaných žalobních důvodů.
- 39 Z judikatury Soudního dvora vyplývá, že „stručný popis žalobních důvodů“, který musí být obsažen v každé žalobě ve smyslu těchto článků, znamená, že žaloba musí ozřejmit, v čem spočívá žalobní důvod, na kterém se žaloba zakládá (viz rozsudky *Fives Lille Cail a další v. Haute Autorité*, 19/60, 21/60, 2/61 a 3/61, EU:C:1961:30, 588, jakož i *Grifoni v. ESAE*, C-330/88, EU:C:1991:95, bod 18).
- 40 Proto je k tomu, aby byla žaloba přípustná, zejména nezbytné, aby hlavní skutkové a právní okolnosti, na nichž je založena, vyplývaly přinejmenším stručně, avšak uceleně a srozumitelně z textu samotné žaloby. Ačkoliv obsah žaloby lze podpořit a doplnit v konkrétních bodech odkazy na určité výňatky z písemností, které tvoří její přílohu, obecný odkaz na ostatní písemnosti, byť přiložené k žalobě, nemůže zhojit neexistenci základních prvků právní argumentace, které podle výše uvedeného ustanovení musejí být uvedeny v žalobě (v tomto smyslu viz rozsudky *Dansk Rørindustri a další v. Komise*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, body 94 až 100, jakož i *Versalis v. Komise*, C-511/11 P, EU:C:2013:386, bod 115).
- 41 K zajištění právní jistoty a řádného výkonu spravedlnosti musí být totiž stručný popis žalobních důvodů dostatečně jasný a přesný pro to, aby umožnil žalovanému připravit svou obranu a příslušnému soudu rozhodnout o žalobě (v tomto smyslu viz rozsudek *Grifoni v. ESAE*, EU:C:1991:95, bod 18). Tribunálu tudíž nepřísluší vyhledávat a určovat žalobní důvody a argumenty v přílohách, které by mohl pokládat za důvody představující základ žaloby (viz rozsudek *Dansk Rørindustri a další v. Komise*, EU:C:2005:408, body 97 a 100). Obdobné požadavky jsou vyžadovány, pokud je na podporu žalobního důvodu předloženého Tribunálu uplatňován určitý argument (viz rozsudek *Versalis v. Komise*, EU:C:2013:386, bod 115).
- 42 Za těchto podmínek navrhovatelky nesprávně tvrdí, že neexistuje právní základ podporující přístup zvolený Tribunálem, pokud jde o zohlednění obsahu příloh, které mu byly předloženy.
- 43 Co se týče podpůrné argumentace obsažené v bodě 34 uvedeného rozsudku, je třeba především uvést, že jak vyplývá z bodů 189 a 282 napadeného rozsudku, Tribunál neprohlásil za nepřípustné dotčené přílohy, jak tvrdí navrhovatelky, ale dvě výtky, které ačkoliv byly uvedeny v žalobě v prvním stupni, nebyly podle posouzení Tribunálu doplněny o dostatečně jasné a přesné skutečnosti, aby mohl provést svůj přezkum a protistrana zajistit svou obranu. V tomto ohledu tedy navrhovatelky vykládají napadený rozsudek nesprávně.

- 44 Právě na základě tohoto nesprávného pochopení se ostatně tyto navrhovatelky dovolávají skutečnosti, že v bodě 219 napadeného rozsudku Tribunál v rámci druhého žalobního důvodu v prvním stupni nerozhodl o otázce, zda přílohy A.13 a A.14 této žaloby bylo třeba zamítnout společně s argumentem, který na tyto přílohy odkazuje v bodech 185 až 189 téhož rozsudku.
- 45 Kromě toho navrhovatelky v rámci tohoto kasačního opravného prostředku netvrdily ani neprokázaly, že Tribunál v bodech 186 a 278 napadeného rozsudku zkreslil obsah nebo dosah dotčených částí žaloby v prvním stupni, a poté dospěl k závěru, že tyto části nebyly ke splnění požadavků čl. 44 odst. 1 písm. c) jednacního řádu Tribunálu dostatečně formulovány a že nelze s tím související přílohy zohlednit.
- 46 V rozsahu, v němž navrhovatelky – jak vyplývá z bodu 35 tohoto rozsudku – kritizují bod 190 napadeného rozsudku, je třeba jejich argument zamítnout jako neúčinný, jelikož uvedený bod obsahuje doplňující důvod napadeného rozsudku, což vyplývá i z použití úvodního výrazu „[n]avic“.
- 47 S ohledem na předcházející je třeba třetí důvod hlavního kasačního opravného prostředku v plném rozsahu zamítnout.

Ke druhému důvodu hlavního kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z nesprávného právního posouzení nebo nedostatku odůvodnění, co se týče posouzení otázky, zda je MasterCard sdružením podniků

- 48 Úvodem je třeba připomenout, že Tribunál v bodě 259 napadeného rozsudku rozhodl takto:

„Je třeba konstatovat, že s ohledem na obě dvě skutečnosti uvedené výše, a to zachování rozhodovací pravomoci bank po IPO v rámci platební organizace [MasterCard] a existence shody zájmů mezi ní a bankami o otázce CMI, mohla Komise oprávněně dojít v zásadě k závěru, že i přes změny, které přineslo [IPO] [MasterCard], je platební organizace MasterCard nadále institucionalizovanou formou koordinace jednání [zúčastněných] bank. Komise tedy právem kvalifikovala rozhodnutí přijatá orgány platební organizace [MasterCard] o stanovení CMI.“

Argumentace účastníků řízení

- 49 Navrhovatelky uvádějí, že se Tribunál rozhodnutím, že MasterCard je navzdory změnám, které přinesla IPO – pokud jde o její strukturu a řízení – při přijímání rozhodnutí o stanovení CMI sdružením podniků, dopustil nesprávného právního posouzení, anebo je napadený rozsudek nedostatečně odůvodněn.
- 50 V první řadě podle navrhovatelek ani údajná existence shody zájmů mezi MasterCard a zúčastněnými bankami, ani rozhodovací pravomoc těchto bank po IPO, pokud jde o otázky, které se netýkají CMI, nepostačují na podporu závěru, že MasterCard je při přijímání svých rozhodnutí sdružením podniků. Navrhovatelky totiž zdůrazňují, že z judikatury Soudního dvora vyplývá, že určitá organizace nemůže být kvalifikována jako sdružení podniků ve smyslu čl. 81 odst. 1 ES, pokud se neskládá z většiny zástupců zmíněných podniků a pokud z hlediska použitelné vnitrostátní právní úpravy musí přijímat rozhodnutí, která nejsou ve výlučném zájmu těchto podniků. Po IPO byla správní rada MasterCard tvořena z významné části osobami, které neměly žádný vztah k jakékoliv finanční instituci. Na druhé straně je MasterCard obchodním subjektem odlišným od své bankovní klientely, která sleduje své vlastní odhodní zájmy a je řízena vlastním představenstvem, které je ze zákona povinno jednat vůči akcionářům MasterCard v souladu se svými povinnostmi při správě cizího majetku.
- 51 Dále rozhodovací pravomoc zúčastněných bank zbývající po IPO ohledně otázek, které se netýkají CMI, není zjevně relevantní pro posouzení, zda je MasterCard v případě, že přijímá rozhodnutí týkající se CMI, sdružením podniků. Ani za předpokladu, že i po IPO lze MasterCard stále ještě

kvalifikovat jako sdružení podniků, rozhoduje-li o jiných otázkách než CMI, nemá tedy tato kvalifikace žádný vliv na určení, zda to platí i v případě, kdy přijímá rozhodnutí týkající se CMI. Navrhovatelky dodávají, že nedostatečný zbytek rozhodovacích pravomocí zúčastněných bank v otázkách, které se netýkají CMI, potvrzuje použití výrazu „vyvolávala spíše dojem“ v bodě 249 napadeného rozsudku, z něhož jasně vyplývá, že skutkové okolnosti nepostačovaly k podpoře závěru, podle něhož je MasterCard sdružením podniků, přijímá-li rozhodnutí, která se týkají jiných záležitostí než CMI.

- 52 Ani údajná shoda zájmů mezi MasterCard a zúčastněnými bankami, co se týče stanovování nebo udržení CMI na vysoké úrovni, není relevantní a v každém případě nepostačuje pro kvalifikaci MasterCard jako sdružení podniků. Rozsudek *Verband der Sachversicherer v. Komise* (45/85, EU:C:1987:34), uvedený výše v bodě 251 napadeného rozsudku, nepodporuje hledisko, podle něhož je shoda zájmů relevantním faktorem pro posouzení existence sdružení podniků. Ani za předpokladu, že údajná shoda zájmů mezi těmito bankami a MasterCard představuje relevantní faktor pro určení, zda je MasterCard v případě, že přijímá rozhodnutí týkající se CMI, sdružením podniků, není tento faktor dostatečný k tomu, aby bylo možné dospět k tomuto závěru. Na jedné straně totiž nelze existenci sdružení podniků ve smyslu čl. 81 odst. 1 ES vyvodit pouze ze skutečnosti, že kótovaná společnost může při svém rozhodování brát na zřetel zájmy svých klientů. Na druhé straně vyvození existence sdružení podniků pro účely uplatnění práva hospodářské soutěže pouze ze skutečnosti, že dva či více podniků mohou mít společný ekonomický zájem, by vedlo k absurdním a nežádoucím právním důsledkům, a to zejména na koncentrovaných trzích.
- 53 Konečně navrhovatelky tvrdí, že ani podle kritéria shody zájmů není závěr Komise udržitelný. V tomto směru Tribunálu vytýkají, že se omezil jen na potvrzení, že zúčtovatelé vybírali CMI od obchodníků, a tudíž nepřezkoumal, zda bylo tvrzení Komise, podle něhož měly zúčtovací banky zájem na stanovení vysokých CMI, podepřeno jakýmkoli důkazy.
- 54 Komise v podstatě tvrdí, že argumentace shrnutá v bodech 50 až 52 tohoto rozsudku, s výjimkou argumentů týkajících se výkladu rozsudku *Verband der Sachversicherer v. Komise* (EU:C:1987:34), má zpochybnit posouzení skutkového stavu Tribunálem, a je tudíž nepřijatelná. Komise v rámci své odpovědi k věci samé dodává, že ohledně druhého důvodu hlavního kasačního opravného prostředku nebyly v rozsahu, v němž se týká nedostatku odůvodnění, uvedeny žádné argumenty.
- 55 Spojené království tvrdí, že argument zmiňovaný v bodě 53 tohoto rozsudku je nepřijatelný v rozsahu, v němž se omezuje na zpochybnění posouzení skutkového stavu provedeného v prvním stupni.
- 56 Komise má ve věci samé za to, že podle judikatury lze MasterCard po IPO kvalifikovat jako sdružení podniků a považovat CMI za rozhodnutí tohoto sdružení. Ohledně zde uvedeného bodu zejména tvrdí, že unijní soud použil v závislosti na okolnostech řadu nevyčerpávajících kritérií, aby dospěl k rozhodnutí, že existuje sdružení podniků. V projednávané věci byly členy MasterCard výlučně vydávající a zúčtovací banky, které omezily svou obchodní svobodu delegováním některých rozhodnutí na svůj společný orgán – tj. na světovou správní radu MasterCard, respektive její představitele – který pro ně stanovil vyšší CMI. Podle Komise není „umělé rozlišení provedené MasterCard, co se týče úlohy shody zájmů“, opodstatněné.
- 57 RBS, HSBC, LBG a MBNA se ztotožňují s druhým důvodem hlavního kasačního opravného prostředku. HSBC má zejména za to, že právní kritéria konstantně používaná Soudním dvorem k určení sdružení podniků, konkrétně skutečnost, že sdružení je kontrolováno zástupci jeho členů a jedná výlučně v jejich zájmu, nejsou v projednávané věci dána. LBG zejména tvrdí, že kritérium „shody zájmů“ nesprávně použité Tribunálem je mnohem širší než kritérium „shody vůle“ uplatňované při určení, zda existuje dohoda, na kterou se vztahuje článek 81 ES, neboť je splněno i v případě, kdy nedochází k žádné formě koluze.

58 BRC, EuroCommerce a Spojené království zpochybňují argumentaci uvedenou na podporu druhého důvodu hlavního kasačního opravného prostředku. V tomto ohledu EuroCommerce zejména tvrdí, že rozhodnutí sdružení podniků, jimž byla MasterCard před IPO, stále platí, takže ani Komise, ani Tribunál nemusely přezkoumávat, zda je MasterCard i po IPO nadále sdružením podniků. Spojené království má za to, že tento důvod vychází z nadměrně formálního přístupu, pokud jde o kategorie aktů, na něž se uplatní článek 81 ES. Podle tohoto členského státu je v projednávané věci jednoznačně splněna základní podmínka koordinovaného/koluzivního jednání.

Závěry Soudního dvora

– K přípustnosti

59 Jestliže navrhovatelky uvádějí, zejména v rámci druhého důvodu hlavního kasačního opravného prostředku, že napadený rozsudek je nedostatečně odůvodněný, omezují se ve skutečnosti na tvrzení, že Tribunál nerespektoval pojem „sdružení podniků“ ve smyslu čl. 81 odst. 1 ES. V rozsahu, v němž tento důvod vychází z údajně nedostatečného odůvodnění zmíněného rozsudku, je tedy třeba jej odmítnout jako nepřipustný.

60 Rovněž je třeba přijmout námitku nepřipustnosti vznesenou Spojeným královstvím v bodě 55 tohoto rozsudku. V tomto ohledu je třeba připomenout, že z článku 256 SFEU a čl. 58 prvního pododstavce statutu Soudního dvora vyplývá, že jedině Tribunál je příslušný zjistit na jedné straně skutkový stav kromě případu, kdy věcná nesprávnost jeho zjištění vyplývá z písemností ve spise, které mu byly předloženy, a na druhé straně tento skutkový stav posoudit. Pokud však Tribunál zjistil nebo posoudil skutkový stav, je Soudní dvůr na základě článku 256 SFEU příslušný k výkonu přezkumu právní kvalifikace tohoto skutkového stavu a právních důsledků, které z něj Tribunál vyvodil (viz zejména rozsudky *General Motors v. Komise*, C-551/03 P, EU:C:2006:229, bod 51, a *Evonik Degussa v. Komise*, C-266/06 P, EU:C:2008:295, bod 72). Z toho plyne, že v rozsahu, v němž se navrhovatelky použitím argumentu obsaženého v bodě 53 tohoto rozsudku snaží dosáhnout nového přezkoumání skutkového stavu, jež zjistil Tribunál, Soudním dvorem, je třeba jejich argument odmítnout jako nepřipustný.

61 Co se týče zbývajících částí, v rozsahu, v němž argumenty uplatněné v bodech 50 až 52 tohoto rozsudku vycházejí z nesprávného právního posouzení, pokud jde o vyhodnocení otázky, zda je MasterCard sdružením podniků, je třeba uvést, že se na rozdíl od toho, co tvrdí Komise, navrhovatelky v podstatě neomezují na zpochybnění posouzení skutkového stavu v prvním stupni, ale v podstatě se dovolávají právních otázek, které jsou ve stadiu kasačního opravného prostředku přípustné.

– K věci samé

62 Aniž je dotčeno právo hospodářských subjektů přizpůsobit se rozumně, avšak samostatně stávajícímu nebo očekávanému chování svých konkurentů (viz rozsudky *Suiker Unie a další v. Komise*, 40/73 až 48/73, 50/73, 54/73 až 56/73, 111/73, 113/73 a 114/73, EU:C:1975:174, bod 174; *Ahlström Osakeyhtiö a další v. Komise*, C-89/ 85, C-104/ 85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 a C-125/ 85 až C-129/85, EU:C:1993:120, bod 71, jakož i *Asnef – Equifax a Administración del Estado*, C-238/05, EU:C:2006:734, bod 53 a citovaná judikatura), má článek 81 ES postihovat veškeré formy spolupráce a koluzí mezi podniky, a to i prostřednictvím kolektivní struktury nebo společného orgánu, jako je sdružení, jež směřuje k vyvolání účinků, které toto ustanovení postihuje (v tomto smyslu viz rozsudky *Nederlandse Vereniging voor de fruit en groentenimporthandel et Frubo v. Komise*, 71/74, EU:C:1975:61, bod 30; *van Landewyck a další v. Komise*, 209/78 až 215/78 a 218/78, EU:C:1980:248, bod 88, jakož i *Eurofer v. Komise*, C-179/99 P, EU:C:2003:525, bod 23).

- 63 Z ustálené judikatury tedy vyplývá, že pokud článek 81 ES rozlišuje mezi pojmem „jednání ve vzájemné shodě“ a pojmem „dohoda mezi podniky“ nebo „rozhodnutí sdružení podniků“, činí tak s cílem podřídit zákazům uvedeným v tomto ustanovení rozličné formy koordinace mezi podniky v rámci jejich jednání na trhu (viz zejména rozsudky *Imperial Chemical Industries v. Komise*, 48/69, EU:C:1972:70, bod 64; *Komise v. Anic Partecipazioni*, C-49/92 P, EU:C:1999:356, bod 112, jakož i *Asnef – Equifax et Administración del Estado*, EU:C:2006:734, bod 32) a zamezit tomu, aby se podniky mohly vyhnout použití pravidel hospodářské soutěže kvůli pouhé formě, jejímž prostřednictvím koordinují své jednání.
- 64 Jak vyplývá z bodu 238 napadeného rozsudku, v projednávané věci platí, že MasterCard před IPO mohla být považována za „sdružení podniků“ ve smyslu čl. 81 odst. 1 ES. Z tohoto bodu rovněž vyplývá, že navrhovatelky v rámci svého třetího žalobního důvodu v prvním stupni Komisi zejména vytýkaly, že nezhlednila změny ve struktuře a ve vedení MasterCard související s IPO. Jak vyplývá z bodu 244 napadeného rozsudku, třetí žalobní důvod před Tribunálem se za těchto podmínek týkal otázky, zda MasterCard navzdory změnám provedeným IPO zůstávala i nadále „institucionální formou koordinace jednání bank“.
- 65 Argumenty vznesené v rámci druhého důvodu hlavního kasačního opravného prostředku je třeba přezkoumat v tomto kontextu.
- 66 Z bodu 259 napadeného rozsudku vyplývá, že Tribunál tím, že vycházel jednak ze zachování rozhodovací pravomoci bank v rámci MasterCard, a jednak z existence shody zájmů mezi MasterCard a bankami, pokud jde o otázku CMI, odmítl argumentaci navrhovatelek obsaženou v bodě 238 napadeného rozsudku, podle níž změny ve struktuře a fungování MasterCard v rámci IPO v podstatě vedly k tomu, že tato organizace nemohla být v okamžiku přijetí sporného rozhodnutí nadále považována za „sdružení podniků“ ve smyslu článku 81 ES.
- 67 Konkrétně pokud jde především o argumenty uvedené v bodech 51 a 52 tohoto rozsudku, je třeba uvést, že obě skutečnosti, na které se Tribunál soustředil ve své analýze třetího žalobního důvodu žaloby v prvním stupni, je třeba vykládat v jejich vzájemném spojení. Jak vyplývá z bodu 238 napadeného rozsudku, navrhovatelky tvrdily, že po IPO již banky nekontrolovaly MasterCard a tato organizace rozhodovala o CMI jednostranně. Z bodu 239 zmíněného rozsudku dále vyplývá, že Komisi vytýkaly, že neprokázala, že MasterCard nadále jedná v zájmu těchto bank nebo jejich jménem spíše než jménem akcionářů MasterCard Inc.
- 68 V tomto ohledu Tribunál v bodech 245 až 249 napadeného rozsudku v rámci svého svrchovaného posouzení skutkového stavu zaprvé konstatoval, že ačkoli se v době přijetí napadeného rozhodnutí zúčastněné banky MasterCard nepodílely na rozhodovacím procesu v rámci orgánů této organizace, pokud jde o CMI, „vyvolávala organizace MasterCard spíše dojem, že nadále v Evropě funguje jako sdružení podniků, v němž banky nejsou pouze příjemkyněmi poskytovaných služeb, ale kolektivně a decentralizovaně se podílejí na základních aspektech rozhodovací pravomoci“. V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že navzdory tomu, že Tribunál v tomto kontextu nevhodně použil výraz „vyvolávala spíše dojem“, z výkladu bodů 245 až 249 napadeného rozsudku v jejich vzájemném spojení vyplývá, že Tribunál skutečně ověřil, že banky v okamžiku přijetí sporného rozhodnutí i po IPO nadále kolektivně vykonávaly rozhodovací pravomoc, pokud jde o základní aspekty fungování platební organizace MasterCard, což vedlo k významné relativizaci důsledků, které bylo třeba vyvozovat z IPO. Z druhého Tribunál v bodech 250 až 258 napadeného rozsudku v podstatě rovněž konstatoval, že Komise mohla platně dospět k závěru, že CMI odrážely zájmy bank, neboť mezi MasterCard, jejími akcionáři a bankami existovala shoda zájmů, pokud jde o tuto otázku.
- 69 Tyto dvě skutečnosti shrnuté v bodě 259 napadeného rozsudku vysvětlují ve vzájemném spojení důvod, proč podle Tribunálu stanovování CMI organizací MasterCard pokračovalo i navzdory změnám způsobeným IPO jako „institucionalizovaná forma koordinace jednání bank“. Z toho totiž vyplývá, že podle logiky použité Tribunálem v napadeném rozsudku vzhledem k tomu, že se vzájemně snoubily

zájmy MasterCard se zájmy akcionářů MasterCard Inc., pokud jde o stanovení CMI, mohly zúčastněné banky stanovení těchto poplatků delegovat a současně si v určitých ohledech zachovat rozhodovací pravomoci.

- 70 Kromě toho z bodů 238 až 260, zejména ve spojení s body 243 až 245, 249 a 259 napadeného rozsudku vyplývá, že v rámci přezkumu otázky, zda institucionalizovaná forma spolupráce, která tvořila základ fungování MasterCard před IPO, pokračovala i po této události, Tribunál na základě skutkových a právních okolností, které existovaly v době přijetí sporného rozhodnutí, uplatnil na základě svrchovaného posouzení obě dotčené kritéria jako relevantní, přičemž toto posouzení vycházelo z širšího rámce skutkového stavu, než byl ten, jehož se týkala žaloba.
- 71 Tribunál zejména vyhodnotil existenci shody zájmů jako relevantní v projednávané věci nejen na základě teoretické shody mezi zájmy bank a MasterCard, ale v rámci svého svrchovaného posouzení skutkového stavu zohlednil i zvláštní skutkové okolnosti, ohledně nichž nebylo namítáno žádné zkreslení, a to zejména, zaprvé jak vyplývá z argumentace účastníků řízení uvedené v bodech 238 a 239 napadeného rozsudku, nespornou skutečnost, že MasterCard jednala v zájmu bank před IPO, zadruhé jak vyplývá z bodu 256 zmíněného rozsudku, vývoj konstatovaný po IPO, který ukazoval, že tato organizace ve skutečnosti při stanovení úrovně CMI i nadále zohledňovala konkrétní zájmy bank, a zatřetí jak vyplývá z bodu 258 téhož rozsudku, skutečnost, že zájem akcionářů MasterCard nebyl v rozporu se zájmy bank.
- 72 Za těchto podmínek mohl mít Tribunál za zvláštních okolností projednávané věci a s ohledem na argumenty, které mu byly předloženy, za to, že jak zbývající rozhodovací pravomoc bank po IPO, pokud jde o otázky, které se netýkaly CMI, tak shoda zájmů mezi MasterCard a zúčastněnými bankami byly relevantní a dostatečné k posouzení otázky, zda bylo i po IPO možno MasterCard dále považovat za „sdružení podniků“ ve smyslu článku 81 ES.
- 73 Co se týče odkazu na rozsudek *Verband der Sachversicherer v. Komise* (EU:C:1987:34, bod 29) v bodě 251 napadeného rozsudku, je třeba uvést, že tento odkaz je pouze reakcí na kritiku obsaženou v bodě 239 napadeného rozsudku, podle níž se kritérium, které se týká existence shody zájmů mezi MasterCard a bankami, neopírá o žádný soudní precedens. Na rozdíl od toho, co tvrdí navrhovatelky, když v tomto kontextu připomínají, že „z judikatury Soudního dvora vyplývá, že existence shody zájmů nebo společného zájmu je relevantní pro účely posouzení existence rozhodnutí sdružení podniků ve smyslu čl. 81 odst. 1 ES“, se Tribunál nesnažil o stanovení obecného kritéria, tím méně pak o stanovení kritéria výlučného.
- 74 Co se zadruhé týče argumentace shrnuté v bodě 50 tohoto rozsudku, je pravda, že z judikatury Soudního dvora vyplývá, že se na rozhodnutí orgánu, který je oprávněn vydávat předpisy v určitém odvětví, nemusí uplatňovat článek 81 ES, pokud je tento orgán tvořen převážně ze zástupců veřejné moci a při přijímání zmíněného rozhodnutí respektuje určitá kritéria veřejného zájmu (viz zejména rozsudek *Pavlov a další*, C-180/98 až C-184/98, EU:C:2000:428, bod 87 a citovaná judikatura).
- 75 Judikatura uvedená v předchozím bodě se však v podstatě týká otázky, zda dotčené orgány, které byly částečně složeny i ze zástupců hospodářských subjektů daného odvětví, měly být při přijímání příslušných předpisů považovány za sdružení podniků, nebo naopak za orgány vykonávající veřejnou moc. V projednávané věci se však taková otázka před Tribunálem neobjevila. Stejně tak skutkové okolnosti a právní problémy, o které se jednalo ve věci, v níž byl vydán rozsudek *Wouters a další* (C-309/99, EU:C:2002:98) a stanovisko a související závěry (stanovisko generálního advokáta Légera ve věci *Wouters a další*, C-309/99, EU:C:2002:309), o které se navrhovatelky hlavně opírají, nejsou srovnatelné s těmi, o které jde v projednávané věci.
- 76 Vzhledem k výše uvedeným úvahám je třeba konstatovat, že jak uvedl generální advokát v bodě 45 svého stanoviska, navrhovatelky nemohou tvrdit, že organizaci, jako je MasterCard, nelze kvalifikovat jako sdružení podniků, když přijímá rozhodnutí o CMI, neboť z výše uvedeného vyplývá, že Tribunál

mohl správně dospět k závěru, že při přijímání těchto rozhodnutí tyto podniky zamýšlejí, anebo přinejmenším akceptují koordinaci svého chování na trhu prostřednictvím zmíněných rozhodnutí, a skutečnost, že jejich kolektivní zájmy jsou shodné se zájmy, které jsou zohledňovány při přijímání těchto rozhodnutí, zejména v kontextu projednávaného případu, ve kterém dotyčné podniky několik let sledovaly stejný cíl společné regulace trhu v rámci téže organizace, třebaže v různých formách.

- 77 S přihlédnutím k výše uvedenému je tedy třeba druhý důvod hlavního kasačního opravného prostředku zamítnout.

K prvnímu důvodu hlavního opravného prostředku, vycházejícímu z nesprávného právního posouzení nebo nedostatku odůvodnění, pokud jde o objektivní potřebu údajného omezení hospodářské soutěže

- 78 Napadeným rozsudkem Tribunál nejprve provedl posouzení objektivní nezbytnosti CMI, a až poté otázky, zda tyto poplatky mají protisoutěžní účinky. Vzhledem k tomu je vhodné v rámci tohoto rozsudku přezkoumat důvod týkající se vedlejšího charakteru CMI ve vztahu k platebnímu systému MasterCard před přezkumem důvodu týkajícího se případných omezujících účinků těchto poplatků.
- 79 První důvod hlavního kasačního opravného prostředku se v podstatě dělí na čtyři části, z nichž druhá až čtvrtá jsou ve vztahu k první části podpůrné.

Napadený rozsudek

- 80 Podle Tribunálu se první důvod žaloby v prvním stupni skládal v podstatě ze dvou částí. V rámci první části tohoto důvodu žalobkyně tvrdí, že Komise neprávne rozhodla, že CMI mají omezující účinky na hospodářskou soutěž. V rámci druhé části žalobkyně tvrdily, že Komise měla dojít k závěru, že CMI jsou objektivně nutné pro fungování systému MasterCard.
- 81 Tribunál, který nejprve prozkoumal tuto druhou část, v bodě 89 napadeného rozsudku uvedl:

„[...] přezkum objektivní nutnosti omezení je relativně abstraktní. Pouze omezení, která jsou nutná pro to, aby hlavní operace mohla být v každém případě uskutečněna, mohou být totiž považována za omezení, na která se vztahuje teorie o vedlejších omezeních. Úvahy, které se týkají nutnosti omezení s ohledem na situaci hospodářské soutěže na relevantním trhu, tak nespádají do analýzy vedlejší povahy omezení [...]“

- 82 Dále Tribunál v bodě 90 napadeného rozsudku uvedl, že okolnost, že neexistence CMI může mít negativní dopad na fungování systému MasterCard, sama o sobě neznamená, že CMI musí být považovány za objektivně nutné, pokud z přezkumu systému MasterCard provedeného v rámci jeho hospodářského a právního kontextu vyplývá, že i při jejich neexistenci tento systém nadále funguje.” V bodě 91 zmíněného rozsudku Tribunál uvedl, že „[o]důvodnění Komise, ve kterém vyvozuje závěr, že CMI nejsou objektivně nutné, z okolnosti, že systém MasterCard může fungovat bez těchto poplatků, není tedy stíženo žádnou právní vadou“.
- 83 V bodech 94 až 99 napadeného rozsudku Tribunál odmítl argument navrhovatelek, že CMI jsou pro systém MasterCard objektivně nutné, jelikož představují dispozitivní způsob vypořádání transakcí a v případě neexistence CMI by pravidlo Honour All Cards Rule vedlo k tomu, že by všechny zúčtovací banky byly „vydány na milost“ vydávajícím bankám.
- 84 V tomto rámci Tribunál poté, co konstatoval, že skutečnost, že Komise odkázala na zákaz zpoplatnění „*ex post*“ popsany v bodě 11 čtvrté odrážce tohoto rozsudku nevykazuje „žádné zjevně nesprávné posouzení“, dospěl v bodě 96 napadeného rozsudku k závěru, že „[e]xistence dispozitivního způsobu vypořádání transakcí, který méně omezuje hospodářskou soutěž než CMI, totiž brání tomu, aby tyto poplatky byly považovány za objektivně nutné pro fungování systému MasterCard pouze na základě

toho, že představují dispozitivní způsob vypořádání transakcí“. V bodě 99 uvedeného rozsudku se zejména uvádí, že „Komisi [...] příslušelo přezkoumat, zda hypotéza, že systém MasterCard může fungovat bez CMI, je hospodářsky životaschopná, a může tedy být pro účely srovnání zohledněna“. Naopak Komise neměla podle tohoto bodu 99 „povinnost prokázat, že působení trhu přiměje vydávající a zúčtovací banky k tomu, aby se samy rozhodly přijmout pravidlo méně omezující hospodářskou soutěž než CMI“.

- 85 Tribunál poté, co v bodě 120 napadeného rozsudku uvedl, že Komise mohla správně dospět k závěru, že CMI nebyly objektivně nezbytné pro fungování systému MasterCard, zamítl druhou část prvního důvodu žaloby v prvním stupni.

K první části prvního důvodu hlavního kasačního opravného prostředku

– Argumentace účastníků řízení

- 86 Navrhovatelky tvrdí, že Tribunál nesprávně použil kritérium „objektivní nezbytnosti“ omezení. Namísto toho, aby Tribunál použil kritérium, podle něhož je určité omezení obchodní samostatnosti „objektivně nezbytné“, pokud je při jeho neexistenci buď nemožné, nebo nesnadné provádět hlavní činnost, uplatnil zejména v bodech 89 a 90 napadeného rozsudku kritérium neúplné, podle něhož je omezení objektivně nezbytné pouze tehdy, pokud bez něj nelze hlavní činnost provádět vůbec. Navrhovatelky v tomto ohledu vycházejí z bodu 109 rozsudku Tribunálu M6 a další v. Komise (T-112/99, EU:T:2001:215), v němž se uvádí, že „jestliže se hlavní operace bez tohoto omezení jeví jako obtížně uskutečnitelná, či dokonce jako neuskutečnitelná, lze omezení považovat za objektivně nutné k jejímu uskutečnění“. Podle navrhovatelek Tribunál v bodě 89 napadeného rozsudku směřoval kritérium objektivní nezbytnosti pro účely určení vedlejší povahy omezení s kritériem nezbytnosti stanoveným v čl. 81 odst. 3 ES.
- 87 Komise tvrdí, že nemá-li se činění rozdílu mezi „vedlejšími“ omezeními a omezeními nezbytnými, kterých se týká čl. 81 odst. 3 ES, stát nepotřebným, může pouze „nezbytná“ povaha těchto omezení umožnit odlišení omezení, které lze odůvodnit podle čl. 81 odst. 3 ES od omezení, na které – jelikož je vedlejší – se čl. 81 odst. 1 ES nepoužije.
- 88 RBS, HSBC, LBG a MBNA se ztotožňují s první částí prvního důvodu hlavního kasačního opravného prostředku. BRC, EuroCommerce a Spojené království na podporu Komise v podstatě uvádějí, že se navrhovatelky ohledně dotčeného kritéria mylí.

– Závěry Soudního dvora

- 89 Z judikatury Soudního dvora vyplývá, že pokud se na operaci nebo určitou činnost nevztahuje zásada zákazu stanovená v čl. 81 odst. 1 ES, jelikož neovlivňuje hospodářskou soutěž nebo na ni má pozitivní účinek, na omezení obchodní samostatnosti jednoho nebo více subjektů zúčastněných na této operaci nebo činnosti se uvedená zásada zákazu taktéž nevztahuje, je-li tato činnost objektivně nezbytná k provedení uvedené operace nebo činnosti a je přiměřená cílům této operace nebo činnosti (v tomto smyslu viz zejména rozsudky Remis a další v. Komise, 42/84, EU:C:1985:327, body 19 a 20; Propnutí de Paris, 161/84, EU:C:1986:41, body 15 až 17; DOG, C-250/92, EU:C:1994:413, bod 35, jakož i Oude Luttikhuis a další, C-399/93, EU:C:1995:434, body 12 až 15).
- 90 Pokud by oddělením takového omezení od hlavní operace nebo činnosti došlo k ohrožení její existence nebo jejích cílů, je třeba slučitelnost tohoto omezení s článkem 81 ES přezkoumat společně se slučitelností hlavní operace nebo činnosti, k níž přísluší, a to i v případě, že se na první pohled může totéž omezení posuzované samostatně jevit jako omezení, na něž se vztahuje zásada zákazu podle čl. 81 odst. 1 ES.

- 91 Je-li třeba určit, zda může protisoutěžní omezení nepodléhat zákazu stanovenému v čl. 81 odst. 1 ES z toho důvodu, že je vedlejší ve vztahu k hlavní operaci, která nemá protisoutěžní povahu, je třeba zjistit, jestli by takovou operaci nebylo možné bez dotčeného omezení uskutečnit. Oproti tomu, co tvrdí navrhovatelky, skutečnost, že by uvedenou operaci bez dotčeného omezení bylo provést jen obtížně nebo by byla méně zisková, nelze považovat za skutečnost, která tomuto omezení přiznává „objektivně nezbytnou“ povahu, jež je nutná k tomu, aby mohlo být považováno za vedlejší. Takovýto výklad by se totiž rovnal rozšiřování tohoto pojmu na omezení, která nejsou zcela nezbytná k provedení hlavní operace. Takový výsledek by narušoval užitečný účinek zákazu stanoveného v čl. 81 odst. 1 ES.
- 92 Tento výklad nicméně nevede k vytvoření spojení jednak podmínek stanovených judikaturou ke kvalifikaci omezení pro účely použití čl. 81 odst. 1 ES za vedlejší, a jednak kritéria nezbytného charakteru požadovaného podle čl. 81 odst. 3 ES, aby se na zakázané omezení mohla uplatnit výjimka.
- 93 V tomto ohledu postačí připomenout, že tato dvě ustanovení sledují vzájemně odlišné cíle a že se posledně uvedené kritérium týká otázky, zda koordinace mezi podniky způsobilá mít výrazně nepříznivý dopad na parametry hospodářské soutěže na trhu, jako jsou zejména ceny, kvantita a kvalita výrobků nebo služeb, a tedy podléhající zásadě zákazu stanovené v čl. 81 odst. 1 ES, může být nicméně v rámci čl. 81 odst. 3 ES považována za nezbytnou pro zlepšení výroby nebo distribuce zboží nebo k podpoře technického či hospodářského pokroku, přičemž přiznává spotřebitelům přiměřený podíl na výhodách z toho vyplývajících. Jak naopak vyplývá z bodů 89 a 90 tohoto rozsudku, kritérium objektivní nezbytnosti ve smyslu těchto bodů se týká otázky, zda v případě neexistence daného omezení obchodní samostatnosti hrozí, že operace nebo hlavní činnost, na kterou se nevztahuje zákaz stanovený v čl. 81 odst. 1 ES a ve vztahu k níž je omezení podružné, se neuskuteční nebo v ní nebude možné pokračovat.
- 94 Když Tribunál v bodě 89 napadeného rozsudku rozhodl, že „pouze omezení, která jsou nutná k tomu, aby hlavní operace mohla být v každém případě uskutečněna, lze považovat za omezení, na něž se vztahuje teorie o vedlejších omezeních“, a v bodě 90 došel k závěru, že „okolnost, že neexistence CMI může mít negativní dopad na fungování systému MasterCard, sama o sobě neznamená, že CMI musí být považovány za objektivně nutné, pokud z přezkumu systému MasterCard provedeného v rámci jeho hospodářského a právního kontextu vyplývá, že i při jejich neexistenci tento systém nadále funguje“, nedopustil se nesprávného právního posouzení.
- 95 Za těchto podmínek je třeba první část čtvrtého hlavního žalobního důvodu zamítnout.

Ke druhé a třetí části prvního důvodu hlavního kasačního prostředku

– Argumentace účastníků řízení

- 96 Navrhovatelky druhou a třetí částí prvního důvodu svého hlavního kasačního opravného prostředku, kterými je třeba se zabývat společně, Tribunálu vytýkají, že opomenul přezkoumat omezení hospodářské soutěže způsobené CMI, a tudíž otázku objektivní nezbytnosti těchto poplatků ve skutečném kontextu, čímž umožnil Komisi dovolávat se „srovnávací hypotézy“, tzn. hypotézy zákazu zpoplatnění „*ex post*“, která by se v praxi nikdy nenaplnila. Předpoklad Komise, podle něhož by některé z problémů vyvolané zrušením CMI mohly být vyřešeny zákazem zpoplatnění „*ex post*“, se velmi liší od posouzení, k čemu by ve skutečnosti došlo v případě zrušení CMI. Navrhovatelky uvádějí, že Tribunál neodpověděl na argument, podle něhož takový zákaz prostě nemůže existovat bez regulačního zásahu, a spokojil se s tvrzením, že zamýšlený scénář by nebyl výsledkem působení tržních sil. Komise však tím, že ve své analýze použila fiktivní podmínku, tj. zákaz zpoplatnění „*ex post*“, nedostala své povinnosti posoudit účinky CMI na hospodářskou soutěž v porovnání s tím, k čemu by ve skutečnosti došlo

v případě, že by neexistovaly. Navrhovatelky Tribunálu rovněž vytýkají nedostatek odůvodnění, neboť nevyložil, proč se zákaz zpoplatnění „*ex post*“ významně lišil od CMI skutečně použitých organizací MasterCard.

- 97 Navrhovatelky kromě toho v podstatě tvrdí, že Tribunál neměl přijmout to, co se v bodě 96 napadeného rozsudku označuje jako „[e]xistence dispozitivního způsobu vypořádání transakcí, který méně omezuje hospodářskou soutěž než CMI“, jelikož Komise v rámci sporného rozhodnutí nejprve nezkoumala, jak by dotčená činnost fungovala při neexistenci dispozitivního pravidla. Podle navrhovatelek se Komise ve sporném rozhodnutí omezila na to, že dispozitivní zpoplatnění nahradila jiným, mírnějším zpoplatněním.
- 98 Navrhovatelky dále Tribunálu vytýkají, že nesprávně charakterizoval „srovnávací hypotézu“, z níž Komise ve skutečnosti v jednání před ním vycházela, podle které jak vydávající banky, tak banky zúčtovací nesou vlastní náklady, aniž je zapotřebí standardního pravidla spočívajícího v zákazu zpoplatnění „*ex post*“.
- 99 Navrhovatelky konečně uvádějí, že Tribunál při posouzení objektivní nezbytnosti CMI nesprávně nahradil posouzení Komise svým vlastním. Posouzení provedené Komisí vycházelo z několika zjištění uvedených v bodech 550 až 648 sporného rozhodnutí. Tribunál se však dopustil nesprávného posouzení tím, že se opíral pouze o omezený počet těchto zjištění, která v tomto rozhodnutí hrála jen druhořadou úlohu, přičemž pominul podstatu analýzy Komise a neuznal, že uvedené rozhodnutí obsahovalo soubor důkazů, které mohly pouze ve vzájemném spojení podepřít závěry Komise.
- 100 Komise namítá nepřipustnost druhé a třetí části prvního důvodu hlavního kasačního opravného prostředku.
- 101 V těchto částech na jedné straně navrhovatelky zpochybňují posouzení skutečností a důkazních prostředků provedené Tribunálem.
- 102 Na druhé straně Komise tvrdí, že se navrhovatelky na podporu důvodu hlavního kasačního opravného prostředku týkajícího se objektivně nezbytného charakteru CMI nemohou dovolávat argumentů, které již použily na podporu jiného důvodu žaloby v prvním stupni, a které v důsledku toho již byly Tribunálem přezkoumány v rámci jiného důvodu. Komise uvádí, že hlavní kasační opravný prostředek neobsahuje – stejně jako první část prvního důvodu žaloby v prvním stupni – žádný důvod, jenž by zpochybňoval, že CMI omezují hospodářskou soutěž. Za těchto podmínek Komise v podstatě tvrdí, že argumenty ohledně domněnky zákazu zpoplatnění „*ex post*“ jakožto realistické „srovnávací hypotézy“ – vznesené v rámci přezkumu objektivní nezbytnosti CMI – jsou nepřipustné.
- 103 Pokud jde o věc samu, Komise zejména zdůrazňuje, že judikatura, která odkazuje na to, co by se stalo v případě neexistence posuzované dohody, vychází z předchozí otázky, zda tato dohoda zakládá omezení hospodářské soutěže. V rámci prvního důvodu hlavního kasačního opravného prostředku by se však jednalo naopak o určení, zda dohoda, která hypoteticky zakládá omezení hospodářské soutěže, je přesto podpůrně potřebná pro řádné fungování dohody s širším dosahem. Komise k tomu připomíná, že navrhovatelky svým kasačním opravným prostředkem nezpochybňují přístup, podle kterého kritérium „objektivní nezbytnosti“ předpokládá přezkum, zda jsou tyto poplatky přiměřené pro fungování systému MasterCard, což vede k úvahám týkajícím se existence jiných, méně omezujících a objektivně použitelných řešení.
- 104 RBS, HSBC, LBG a MBNA se ztotožňují s druhou a třetí částí prvního důvodu hlavního kasačního opravného prostředku. BRC, EuroCommerce a Spojené království zpochybňují argumentaci, jíž se dovolávají navrhovatelky na podporu těchto částí.

– Závěry Soudního dvora

- 105 Oproti tomu, co tvrdí Komise, se navrhovatelky neomezují na zpochybnění posouzení skutkového stavu Tribunálem, aniž se dovolávají zkreslení důkazů, ale nastolují právní otázky, jež jako takové mohou být v rámci kasačního opravného prostředku dovolávány.
- 106 Dále je třeba uvést, že v rozsahu, v němž se Komise ve svých námitkách nepřipustnosti shrnutých v bodě 102 tohoto rozsudku omezuje na tvrzení, že některé argumenty, které již byly předloženy před Tribunálem, jsou nyní předkládány znovu v rámci jiného důvodu, nemohou tyto námitky uspět. Pokud jde o věc samotnou, navrhovatelky, jak vyplývá z bodů 96 a 97 tohoto rozsudku, kritizují skutečnost, že Tribunál vycházel z hypotézy zákazu zpoplatnění „*ex post*“, tj. ze scénáře, který by se podle jejich názoru v případě neexistence CMI zrealizoval pouze v případě regulačního zásahu, a který by se v každém případě nelišil od scénáře, jako je ten, který vyplývá z existence CMI, aby v bodě 96 napadeného rozsudku dospěl k závěru, že „[e]xistence dispozitivního způsobu vypořádání transakcí, který méně omezuje hospodářskou soutěž než CMI, [...] brání tomu, aby tyto poplatky byly považovány za objektivně nutné pro fungování systému MasterCard“.
- 107 V tomto ohledu je třeba připomenout, že jak vyplývá z bodů 89 a 90 tohoto rozsudku, je v rámci posouzení vedlejšího charakteru určitého omezení obchodní samostatnosti ve vztahu k hlavní operaci nebo hlavní činnosti pro účely použití čl. 81 odst. 1 ES nutno přezkoumat nejen nezbytnost tohoto omezení pro uskutečnění uvedené operace nebo činnosti, ale též přiměřenost zmíněného omezení co se týče cílů sledovaných touto operací nebo činnostmi.
- 108 Je třeba zdůraznit, že bez ohledu na kontext nebo cíl použití srovnávací hypotézy je třeba, aby byla tato hypotéza vhodná, co se týče otázky, jež jí má být objasněna, a aby postulát, z něhož vychází, nebyl nerealistický.
- 109 K vyvrácení vedlejšího charakteru omezení ve smyslu bodů 89 a 90 tohoto rozsudku se Komise může opírat o existenci realistických alternativ omezujících hospodářskou soutěž v menší míře než dotčené omezení.
- 110 V tomto ohledu navrhovatelky, jak vyplývá z bodu 97 tohoto rozsudku, zejména tvrdí, že Tribunál v podstatě nesprávně opominul postihnout to, že se Komise ve sporném rozhodnutí nesnažila pochopit, jak by fungovala hospodářská soutěž v případě absence jak CMI, tak zákazu zpoplatnění „*ex post*“, tedy zákazu, který se navrhovatelky nerozhodly uplatnit, jelikož neexistoval regulační zásah.
- 111 Alternativy, z nichž může Komise vycházet při posuzování objektivní nezbytnosti omezení, se neomezují na situaci, jež by nastala v případě neexistence dotčeného omezení, ale mohou zahrnout i další srovnávací hypotézy vycházející zejména z realistických situací, jež by mohly nastat v případě neexistence uvedeného omezení. Tribunál tedy v bodě 99 napadeného rozsudku správně rozhodl, že srovnávací hypotéza předložená Komisí mohla být v rámci posouzení objektivně nezbytného charakteru CMI zohledněna, jelikož byla realistická a umožňovala ekonomickou životaschopnost systému MasterCard.
- 112 Co se týče argumentu navrhovatelek uvedeného v bodě 96 tohoto rozsudku, týkajícího se nedostatku odůvodnění, je třeba konstatovat, že takovýto argument je neopodstatněný. Jak vyplývá z bodů 95 a 96 napadeného rozsudku, Tribunál v rámci svého svrchovaného posouzení skutkového stavu konstatoval, že Komise mohla správně dospět k závěru, že zákaz zpoplatnění „*ex post*“ méně omezuje hospodářskou soutěž, jelikož nestanoví minimální cenu na každém konci systému, čímž je právně dostatečně odůvodněn závěr vyslovený v bodě 99 tohoto rozsudku. V tomto ohledu je třeba připomenout, že povinnost uvést odůvodnění Tribunálu neukládá, aby poskytl vysvětlení, ve kterém by se vyčerpávajícím způsobem postupně zabýval každou z úvah uvedených účastníky sporu (rozsudek Aalborg Portland a další v. Komise, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P, a C-219/00 P, EU:C:2004:6, bod 372).

113 Konečně je třeba konstatovat, že jak uvádí Komise, argumentace navrhovatelek, podle níž Tribunál při posouzení objektivní nezbytnosti CMI nesprávně nahradil posouzení Komise svým vlastním, ve skutečnosti vede ke zpochybnění posouzení důkazů provedeného Tribunálem. Tribunál však na základě odůvodnění obsaženého v bodech 94 až 120 napadeného rozsudku založeného na svrchovaném posouzení skutkového stavu projednávané věci, které nespadá do pravomoci Soudního dvora v rámci opravného prostředku, konstatoval, že „Komise [mohla] oprávněně dojít k závěru, že CMI nejsou pro fungování systému MasterCard objektivně nutné“. Tato argumentace musí být proto odmítnuta jako nepřijatelná.

114 Vzhledem k předchozímu je třeba druhou a třetí část prvního důvodu hlavního kasačního opravného prostředku zamítnout v rozsahu, v němž směřují ke zpochybnění „srovnávací hypotézy“ použité Tribunálem při jeho analýze objektivně nezbytného charakteru CMI a jeho posouzení důkazů v rámci této analýzy.

Ke čtvrté části prvního důvodu hlavního kasačního opravného prostředku

– Argumentace účastníků řízení

115 Navrhovatelky tvrdí, že Tribunál nedodržel vyžadovanou úroveň soudního přezkumu. Podle navrhovatelek i při provedení komplexních ekonomických posouzení, což je pojem, který je třeba vykládat restriktivně, se Tribunál nemohl zejména s ohledem na články 47 a 48 Listiny základních práv Evropské unie vyhnout plnému a zevrubnému přezkoumání rozhodnutí Komise. V projednávané věci však Tribunál v rámci své analýzy ohledně objektivně nezbytného charakteru CMI provedl jen velmi omezený přezkum. Tribunál omezil přezkum konstatování Komise na přezkum zjevně nesprávného posouzení, ačkoli tato konstatování nezahrnovala skutečně komplexní ekonomická posouzení. I za předpokladu, že by bylo použitelné kritérium „zjevně nesprávného posouzení“, Tribunál uplatnil nové kritérium, jímž ověřil „přiměřený charakter“ závěrů Komise. Navrhovatelky uvádějí, že toto vadné kritérium přezkumu vedlo Tribunál zejména k tomu, že zohlednil pouze omezený počet důvodů uvedených ve sporném rozhodnutí a přisoudil jim podstatně větší význam, než samotná Komise.

116 Komise tvrdí, že je čtvrtá část prvního důvodu hlavního kasačního opravného prostředku neúčinná, neboť argumentace užitá na její podporu je zopakováním argumentace uplatněné v prvním stupni, která se týká neexistence omezení hospodářské soutěže, jež nefiguruje mezi důvody hlavního kasačního opravného prostředku.

117 Ve věci samé Komise uvádí, že žádná výtky nemůže vycházet z použití výrazu „zjevný omyl“ v napadeném rozsudku. Napadený rozsudek se v bodech 77 až 122 věnuje posouzení objektivně nezbytného charakteru CMI a odmítá hlavní argumenty MasterCard.

118 RBS, HSBC, LBG a MBNA se ztotožňují se čtvrtou částí prvního důvodu hlavního kasačního opravného prostředku. BRC, EuroCommerce a Spojené království ji odmítají.

– Závěry Soudního dvora

119 Jednak je třeba uvést, že v rozsahu, v němž navrhovatelky svými argumenty obsaženými ve čtvrté části hlavního kasačního opravného prostředku Tribunálu vytýkají, že nedodržel požadovanou úroveň soudního přezkumu, který měl provést v rámci své analýzy právních kritérií uplatněných Komisí v rámci jejího posouzení objektivně nezbytného charakteru CMI, Tribunál – jak vyplývá z bodů 89 až 95 tohoto rozsudku – správně potvrdil argumentaci Komise, podle níž závěr, že CMI nemají objektivně nezbytný charakter, bylo lze vyvodit ze skutečnosti, že systém MasterCard mohl fungovat i v případě

jejich neexistence. Za těchto podmínek jsou argumenty navrhovatelek v rozsahu, v němž Tribunálu vytýkají, že se potvrzením tohoto právního testu rozhodl pro příliš nízkou úroveň soudního přezkumu, neúčinné, a tudíž musí být zamítnuty.

- 120 Dále je v rozsahu, v němž navrhovatelky touto čtvrtou částí zpochybňují úroveň soudního přezkumu provedeného Tribunálem při uplatnění zmíněného testu na skutkové okolnosti projednávané věci, třeba konstatovat, že argumenty dovolávané v tomto ohledu jsou v podstatě totožné s argumenty uváděnými v rámci třetí části prvního důvodu hlavního kasačního opravného prostředku, jež jsou obsaženy v bodě 99 tohoto rozsudku. Tyto argumenty je tudíž třeba odmítnout jako nepřípustné z důvodů uvedených v bodě 113 tohoto rozsudku.
- 121 Jelikož je čtvrtá část prvního důvodu hlavního kasačního opravného prostředku zčásti neúčinná a zčásti nepřípustná, je třeba ji zamítnout. Z toho vyplývá, že první důvod hlavního kasačního opravného prostředku je třeba v plném rozsahu zamítnout.

K jedinému důvodu vzájemného opravného prostředku RBS a prvnímu důvodu vzájemného opravného prostředku LBG

Napadený rozsudek

- 122 Tribunál v bodech 123 až 193 napadeného rozsudku zamítl první část prvního důvodu žaloby v prvním stupni, vycházející z nesprávného posouzení analýzy účinků CMI na hospodářskou soutěž.
- 123 V bodě 132 napadeného rozsudku Tribunál rozhodl, že „z důvodů uvedených v bodech 94 až 120 [zmíněného rozsudku] postačovala [...] skutečnost, že se hypotéza o fungování systému MasterCard bez CMI – pouze na základě pravidla zakazujícího zpoplatnění „*ex post*“ – jeví jako hospodářsky životaschopná, k tomu, aby Komise tuto hypotézu zohlednila v rámci analýzy účinků CMI na hospodářskou soutěž“.
- 124 Body 142 a 143 napadeného rozsudku znějí takto:
- „142[...] žalobkyně v podstatě tvrdí, že okolnost, že CMI ovlivňují výši MSC, nemá nicméně dopad na hospodářskou soutěž mezi [zúčtovacími bankami], jelikož se tyto poplatky uplatňují na všechny [tyto banky] stejně a působí jako náklady, které jsou všem společné. Zákaz zpoplatnění „*ex post*“ by tak vedl k uložení CMI v nulové výši, které by byly z pohledu hospodářské soutěže ekvivalentní a stejně tak transparentní jako aktuální CMI, přičemž jediným rozdílem by byla jejich výše.
- 143 Tato argumentace nemůže obstát. Uznává-li se, že CMI stanoví spodní hranici MSC a jestliže Komise mohla oprávněně konstatovat, že systém MasterCard fungující bez CMI by byl nadále hospodářsky životaschopný, vyplývá z toho nutně, že CMI mají omezující účinky na hospodářskou soutěž. Ve srovnání se zúčtovacím trhem, jenž funguje bez nich, CMI totiž omezují tlak, který mohou vykonávat obchodníci na zúčtovací banky při vyjednávání o MSC, tím, že snižují možnosti poklesu cen pod určitou úroveň.“
- 125 Tribunál měl v bodech 150, 157 a 158 napadeného rozsudku za to, že Komise správně konstatovala, že obchodníci nemohou vykonávat dostatečný tlak na výši CMI, takže tento tlak působí pouze nad maximálním prahem tolerance obchodníků, kdy jsou transakční náklady větší než negativní účinky odmítnutí přijmout tento platební prostředek nebo diskriminace v tomto ohledu vůči jejich zákazníkům.

126 Podle bodů 181 a 182 napadeného rozsudku:

„181 Na druhém místě, pokud jde o kritiku týkající se toho, že Komise nezohlednila duální povahu trhu, je třeba uvést, že v tomto rámci žalobkyně zdůrazňují hospodářské výhody, které vyplývají z CMI. Žalobkyně tak v zásadě uvádějí, že CMI mohou optimalizovat fungování systému MasterCard tím, že financují náklady určené na podporu přijímání karet a jejich používání. Odvozují z toho, zaprvé že není v zájmu bank stanovit CMI na nadměrné úrovni a zadruhé že obchodníci mají z CMI prospěch. Žalobkyně Komisi rovněž vytýkají, že nepřihlédla k dopadu svého rozhodnutí na držitele karet a soustředila se pouze na obchodníky. V této souvislosti několik vedlejších účastníků dodává, že v systému fungujícím bez CMI by byli nuceni omezit výhody poskytované držitelům karet nebo dokonce omezit svoji činnost.

182 Taková kritika je irelevantní v rámci žalobního důvodu vycházejícího z porušení čl. 81 odst. 1 ES, jelikož v sobě zahrnuje vyvážení omezujících účinků CMI na hospodářskou soutěž, oprávněně konstatovaných Komisí, případnými hospodářskými výhodami, které z nich mohou vyplývat. Přitom však k vyvážení prosoutěžních a protisoutěžních aspektů omezení může dojít pouze v specifickém rámci čl. 81 odst. 1 ES (v tomto smyslu viz rozsudek Van den Bergh Foods v. Komise, [T-65/98, EU:T:2003:281], bod 107 a citovaná judikatura).“

Argumentace účastníků řízení

– K jedinému důvodu vzájemného opravného prostředku RBS

127 RBS tvrdí, že se Tribunál tím, že vycházel z obecných úvah a hypotéz, dopustil nesprávného právního posouzení existence omezujících účinků na hospodářskou soutěž.

128 Zaprvé měla Komise při zkoumání otázky, zda má rozhodnutí omezující účinek na hospodářskou soutěž ověřit, kterou „srovnávací hypotézu“ by bylo třeba uplatnit v případě neexistence CMI. Tribunál se tím, že zejména v bodě 132 napadeného rozsudku nepostihl toto opomenutí, a tím, že se takto opíral pouze o ekonomickou životaschopnost zákazu zpoplatnění „*ex post*“, a nikoli o úvahy ohledně pravděpodobnosti takového zákazu, dopustil nesprávného právního posouzení, jelikož směřoval právní podmínky objektivní nezbytnosti a podmínky účinků na hospodářskou soutěž.

129 Dále CMI podle RBS z hlediska logiky napadeného rozsudku údajně omezují hospodářskou soutěž, protože stanoví vyšší mezibankovních poplatků pro veškeré zúčtovací banky. Třebaže by tato forma „zkrácené analýzy“ postačovala v případě porušení čl. 81 odst. 1 ES „z hlediska cíle omezení“, kdy je omezení hospodářské soutěže natolik zřejmé, že není třeba zabývat se jeho účinky, je nicméně v situaci, kdy Komise existenci takového porušení neprokázala, tento přístup podle názoru RBS k provedení analýzy účinků zcela nevhodný. Komise ani Tribunál nezaložily svou analýzu účinků na konkrétních a specifických důkazech. Tribunál se tedy zejména v bodě 143 napadeného rozsudku, dopustil nesprávného posouzení tím, že uplatnil přístup vycházející z cíle, a nikoli z účinků.

130 Konečně RBS s odkazem na body 143, 150, 157 a 158 napadeného rozsudku tvrdí, že analýza účinků CMI na hospodářskou soutěž provedená Tribunálem je z právního hlediska v každém případě nesprávná a vychází z předpokladu, který je v rozporu s napadeným rozsudkem, konkrétně z toho, že obchodníci mohou při vyjednávání MSC vykonávat tlak na zúčtovací banky.

131 Navrhovatelky se ztotožňují s jediným důvodem vzájemného kasačního opravného prostředku RBS. Co se týče argumentace uvedené v bodě 129 tohoto rozsudku, navrhovatelky tvrdí, že jediný rozdíl mezi CMI a „srovnávací hypotézou“, z níž vychází napadený rozsudek, spočívá ve výši ceny CMI. MasterCard by totiž stejně jako o CMI rozhodla i o zpoplatnění „*ex post*“, jež by bylo použito standardně a mělo by za následek stanovení cen účtovaných mezi těmito bankami (v nulové výši). Podle navrhovatelek má stanovení úrovně CMI v nulové výši stejný účinek „stanovení pevného prahu“

jako CMI, třebaže ve výši příznivější pro obchodníky a méně příznivé pro majitele karet. Tribunál tudíž tím, že nevyložil, proč má „srovnávací hypotéza“ zvolená Komisí méně omezující účinky na hospodářskou soutěž než CMI, způsobil, že jeho konstatování, že CMI omezují hospodářskou soutěž, je postiženo nedostatkem odůvodnění.

- 132 Podle Komise RBS – třebaže ve svém vzájemném opravném prostředku obecně odkazuje na body 123 až 182 napadeného rozsudku – namítá pochybení pouze ohledně bodu 132 tohoto rozsudku, takže zmíněný vzájemný kasační opravný prostředek by byl přípustný pouze v rozsahu, v němž se týká uvedeného bodu 132.
- 133 Ve věci samé Komise v podstatě tvrdí, že RBS vychází z nesprávného výkladu napadeného rozsudku. Podle Komise je zřejmé, že Tribunál v bodě 132 a následujících napadeného rozsudku zkoumal účinek CMI na hospodářskou soutěž s odkazem na podmínky hospodářské soutěže při neexistenci těchto poplatků.
- 134 Podle Komise tvrzení, podle něhož CMI neomezují hospodářskou soutěž, samo o sobě neobstojí. RBS nezohlednila reálný rámec. V tomto bodě Komise tvrdí, že CMI vycházejí z rozhodnutí sdružení podniků stanovit ceny a že omezující účinky těchto poplatků jsou zjevné.
- 135 Komise se domnívá, že se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení, když prohlásil, že zákaz zpoplatnění „*ex post*“ může sloužit jako přiměřeně realistický základ umožňující porovnat situace v případě existence CMI a neexistence CMI. Podle Komise systém MasterCard představuje umělou konstrukci. Pro fungování dvoustranného trhu není nutné, aby jedna jeho strana odměňovala druhou, ale právě v tom měl spočívat systém, jak jej koncipovaly navrhovatelky. Komise má za to, že se vzhledem k bodům 107 až 110 napadeného rozsudku Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení, když jako náhradní řešení ve vztahu k CMI použil zákaz zpoplatnění „*ex post*“.
- 136 Komise navíc nesouhlasí s tvrzením, že napadený rozsudek vychází z předpokladu, že čl. 81 odst. 1 ES porušuje vysoké ceny jako takové. Podle Komise tento rozsudek potvrzuje konstatování, že tyto vysoké ceny jsou důsledkem dohody omezující hospodářskou soutěž.
- 137 Komise kromě toho zpochybňuje tvrzení, podle něhož Tribunál svou analýzu nezaložil na přesně vymezených a konkrétních důkazech, jakož i tvrzení o rozporuplnosti odůvodnění obsažené v bodě 130 tohoto rozsudku.

– K prvnímu důvodu vzájemného opravného prostředku LBG

- 138 LBG tvrdí, že se Tribunál v analýze účinků CMI na hospodářskou soutěž obsažené v bodech 123 až 193 napadeného rozsudku dopustil nesprávného právního posouzení.
- 139 V první řadě se Tribunál nezabýval relevantními argumenty ani důkazy, jež mu byly předloženy, a přiměřeně neodůvodnil, jak mohou CMI ovlivňovat hospodářskou soutěž na zúčtovacím trhu, když k údajnému „stanovení cen“ došlo na trhu vydavatelském. Tribunál zejména nevysvětlil, jakým způsobem CMI ovlivňovaly hospodářskou soutěž na zúčtovacím trhu, neboť na tomto trhu představovaly společný vstupní náklad všech soutěžitelů.
- 140 Tribunál se dále vzhledem k argumentům účastníků řízení, a zvláště k důkazům ekonomické povahy, dopustil podle LBG nesprávného právního posouzení tím, že při své analýze vyloučil různé skutečnosti. Tribunál konkrétně v rámci přezkumu porušení čl. 81 odst. 1 ES neuznal význam omezujících účinků vyplývajících z ostatních platebních systémů ani dvoustranný charakter systému, kteréžto skutečnosti byly podle Tribunálu relevantní pouze v rámci čl. 81 odst. 3 ES. Podle LBG se

totiž Tribunál, aby mohl rozhodnout, že Komise právně dostatečným způsobem prokázala, že došlo k omezení hospodářské soutěže, měl ujistit, že Komise přezkoumala údajné omezení hospodářské soutěže v jeho vlastních souvislostech.

- 141 Tribunál konečně podle LBG použil nevhodnou úroveň soudního přezkumu. Jak vyplývá zejména z bodu 169 napadeného rozsudku, Tribunál ve skutečnosti použil velmi omezenou úroveň přezkumu, odlišnou od té, jež vycházela z rozsudků Komise v. Tetra Laval (C-12/03 P, EU:C:2005: 87, bod 39), jakož i KME Germany a další v. Komise (C-272/09 P, EU:C:2011: 810, body 94, 102 a 103).
- 142 Navrhovatelky se s tímto důvodem ztotožňují a podporují jej argumenty podobnými argumentům dovolávaným na podporu vzájemného opravného prostředku RBS.
- 143 Komise má zejména za to, že ačkoli BoS a LTSB byly jakožto vedlejší účastnice řízení před Tribunálem oprávněny předložit nové argumenty, nemohly uplatnit zcela nový důvod neplatnosti týkající se definice relevantního trhu, neboť žaloba v prvním stupni nezpochybnila vymezení trhů obsažené ve sporném rozhodnutí. V tomto ohledu Komise tvrdí, že bod 168 napadeného rozsudku, podle něhož „[ž]alobkyně, jakož i někteří vedlejší účastníci Komisi v podstatě vytýkají, že ve svém odůvodnění nezohlednila duální povahu trhu, a napadají vymezení výrozkového trhu provedeného Komisí“, je nesprávný.
- 144 Co se týče úrovně soudního přezkumu uplatněné Tribunálem ohledně důkazů ekonomické povahy, Komise tvrdí, že vzájemný kasační opravný prostředek LBG nesplňuje požadavky stanovené v čl. 169 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora. Kromě toho není v této souvislosti příliš relevantní rozsudek KME Germany a další v. Komise (EU:C:2011:810), neboť se týká kasačního opravného prostředku proti pokutě a obsahuje jen *obiter dicta* ohledně úrovně soudního přezkumu legality rozhodnutí.
- 145 Komise má rovněž za to, že argument LBG týkající se „coût d'entrant commun“ (společné vstupní náklady) byl v bodech 142 a 143 napadeného rozsudku, jež nebyly LBG zpochybněny v souladu s požadavky stanovenými v čl. 169 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora, Tribunálem zamítnut.
- 146 Konečně Komise tvrdí, že také kritika zopakovaná v bodě 140 tohoto rozsudku, podle níž napadený rozsudek neuznal význam omezujících účinků ostatních platebních systémů a nezohlednil dvoustranný charakter systému, představuje porušení čl. 169 odst. 2, a jejím cílem je dosáhnout nového posouzení skutkového stavu Soudním dvorem.

Závěry Soudního dvora

– K námitkám nepřijatelnosti vzneseným Komisí

- 147 Námitka nepřijatelnosti uvedená v bodě 132 tohoto rozsudku vychází z nesprávného výkladu vzájemného kasačního opravného prostředku RBS. Oproti tomu, co tvrdí Komise, se RBS neomezuje na obecný odkaz na analýzu omezujících účinků CMI provedenou Tribunálem, ale na podporu svých argumentů se dovolává, jak vyplývá z bodů 129 a 130 tohoto rozsudku, konkrétních bodů napadeného rozsudku. Námitky nepřijatelnosti uvedené v bodě 132 tohoto rozsudku je tedy třeba zamítnout.
- 148 Kromě toho v rozsahu, v němž RBS svým argumentem uvedeným v bodě 128 tohoto rozsudku Tribunálu vytýká, že neprovedl určitou analýzu, je třeba připomenout, že když navrhovatelka v kasačním opravném prostředku namítá, že Tribunál neodpověděl na určitý důvod, nelze jí ohledně přijatelnosti důvodu kasačního opravného prostředku vytýkat, že necitovala určitou pasáž nebo část napadeného rozsudku, které se její argument konkrétně týká, neboť se předpokládá, že namítá neexistenci odpovědi (viz rozsudek Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P à C-252/99 P a C-254/99 P, EU:C:2002: 582, bod 423).

- 149 Co se týče argumentace uvedené v bodě 143 tohoto rozsudku, postačí konstatování, že takováto argumentace vychází z nesprávné interpretace vzájemného kasačního opravného prostředku LBG. Jak vyplývá z bodů 139 až 142 tohoto rozsudku, tato argumentace se omezila na uvedení argumentů týkajících se neexistence omezujících účinků CMI, aniž při tom zpochybnila definici relevantního trhu jako takovou. Za těchto podmínek je třeba námitku nepřipustnosti obsaženou ve zmíněném bodě 143 zamítnout.
- 150 Pokud jde o argumenty Komise zopakované v bodech 144 až 146 tohoto rozsudku, je třeba připomenout, jak vyplývá z bodu 23 tohoto rozsudku, že vzájemný kasační opravný prostředek LBG byl podán dne 31. října 2012. Článek 169 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora, z něhož vychází Komise, však nabyl účinnosti až následujícího dne. V rozsahu, v němž toto ustanovení tím, že vyžaduje, aby důvody a právní argumenty dovolávané v kasačních opravných prostředcích „s přesností [označovaly] kritizované části rozsudku Tribunálu, jehož zrušení se navrhuje“, ukládá podmínku připustnosti, nelze je uplatnit zpětně.
- 151 Z článku 256 SFEU, z čl. 58 prvního pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie a z čl. 112 odst. 1 písm. c) jednacího řádu Soudního dvora ve znění použitelném v době podání vzájemného opravného prostředku LBG však vyplývá, že kasační opravný prostředek musí přesným způsobem uvádět kritizované části rozsudku, jejichž zrušení je navrhováno, jakož i právní důvody, které tento návrh konkrétně podporují (viz zejména rozsudky *Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise*, EU:C:2002:582, body 497 a 618, jakož i *EFIM v. Komise*, C-56/12 P, EU:C:2013:575, bod 21 a citovaná judikatura). Kasační opravný prostředek nebo důvod, který je příliš neurčitý k tomu, aby o něm bylo rozhodnuto, tyto požadavky nespĺňuje a musí být prohlášen za nepřipustný (viz zejména rozsudky *Thyssen Stahl v. Komise*, C-194/99 P, EU:C:2003:527, body 101 a 106; *Schindler Holding a další v. Komise*, C-501/11 P, EU:C:2013:522, body 43 až 45, jakož i *EFIM v. Komise*, EU:C:2013:575, bod 21).
- 152 V projednávané věci první důvod vzájemného kasačního opravného prostředku LBG výslovně označuje část napadeného rozsudku – konkrétně bod 169 tohoto rozsudku – ohledně níž má za to, že neodpovídá nárokům kladeným na úroveň soudního přezkumu s jasnou argumentací na podporu tohoto argumentu. Jelikož LBG kromě toho těmito důvody Tribunálu vytýká, že neuznal dvoustranný charakter systému, jenž byl podle jeho názoru relevantní pouze v rámci čl. 81 odst. 3 ES, je dostatečně jasné, že tato výtka se týká bodů 181 a 182 napadeného rozsudku, v nichž Tribunál konstatoval, že kritické připomínky navrhovatelek týkající se dvoustranného charakteru systému jsou relevantní pouze v přesně vymezeném rámci tohoto ustanovení. Jelikož uvedeným důvodem LBG rovněž Tribunálu vytýká, že nezohlednil význam omezení vyplývajících z jiných platebních systémů vzhledem k judikatuře citované v bodě 148 tohoto rozsudku, nelze LBG vytýkat, že nevyjmenovala body napadeného rozsudku, kterých se tato výtka týkala. Konečně se na rozdíl od návrhu Komise uvedeného v bodě 146 tohoto rozsudku takovéto argumenty neomezují na to, že by zpochybnily posouzení skutkového stavu, ale představují právní otázky přípustné ve stadiu kasačního opravného prostředku, jelikož tyto argumenty nastolují otázku týkající se skutečností, jež je třeba zohlednit při analýze omezujících účinků CMI na základě čl. 81 odst. 1 ES.
- 153 Z toho plyne, že námitky nepřipustnosti uvedené v bodech 144 až 146 tohoto rozsudku musí být rovněž zamítnuty.
- K meritu jediného důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku RBS a prvního důvodu vzájemného opravného prostředku LBG
- 154 Jak vyplývá z bodu 141 tohoto rozsudku, LBG Tribunálu vytýká, že použil nevhodnou úroveň soudního přezkumu, zejména pak v bodě 169 napadeného rozsudku.

- 155 Co se týče rozsahu soudního přezkumu, je třeba připomenout, že z unijní judikatury vyplývá, že rozhoduje-li Tribunál podle článku 263 SFEU o žalobě na neplatnost rozhodnutí vydaného podle čl. 81 odst. 1 ES, je obecně povinen na základě skutečností předložených žalobkyněmi na podporu žalobních důvodů provést úplný přezkum otázky, zda byly podmínky použití tohoto ustanovení splněny, či nikoli (v tomto smyslu viz rozsudky Remia a další v. Komise, EU:C:1985:327, bod 34; Chalkor v. Komise, C-386/10 P, EU:C:2011:815, body 54 a 62, jakož i Otis a další, C-199/11, EU:C:2012:684, bod 59). Tribunál musí též bez návrhu přezkoumat, zda Komise své rozhodnutí odůvodnila (v tomto smyslu viz rozsudky Chalkor v. Komise, EU:C:2011: 815, bod 61 a citovaná judikatura, jakož i Otis a další, EU:C:2012: 684, bod 60).
- 156 Při tomto přezkumu se Tribunál nemůže v rámci úlohy, již mu přiznávají Smlouvy o EU a FEU v oblasti politiky hospodářské soutěže, opírat o posuzovací pravomoc, kterou disponuje Komise, aby tak upustil od výkonu zevrubného právního i skutkového přezkumu (v tomto smyslu viz rozsudky Chalkor v. Komise, EU:C:2011:815, bod 62, jakož i Otis a další, EU:C:2012: 684, bod 61).
- 157 V projednávané věci je třeba uvést, že Tribunál v rámci svého posouzení otázky omezujících účinků CMI v bodě 169 napadeného rozsudku použil výraz „omezený přezkum“, z něhož by bylo lze vyvodit, že Tribunál provedl omezenější soudní přezkum sporného rozhodnutí, než je ten, který je vyžadován judikaturou uvedenou v bodech 155 a 156 tohoto rozsudku.
- 158 Takovýto výraz však sám o sobě nemusí ještě nutně znamenat, že Tribunál ve skutečnosti potřebný přezkum neprovedl. V projednávané věci je proto třeba přezkoumat důvody předložené Soudnímu dvoru (obdobně viz zejména rozsudek KME Germany a další v. Komise, EU:C:2011: 810, body 108 a 109).
- 159 V projednávané věci se LGB ve svém argumentu týkajícím se nepřiměřené úrovně soudního přezkumu opírá konkrétně pouze o bod 169 napadeného rozsudku, což je bod uvedený v rámci Tribunálem provedené analýzy výtek zpochybňujících definici výrobního trhu přijatou Komisí. V rámci tohoto opravného prostředku však navrhovatelky přímo nezpochybnilly posouzení Tribunálu týkající se této definice, tzn. zúčtovací trh.
- 160 Za těchto okolností se argument vznesený LGB jeví v rozsahu, v němž Tribunálu vytýká úroveň soudního přezkumu uplatněnou v rámci této části jeho analýzy, v každém případě jako neúčinný. Ve zbývající části je třeba argument LGB týkající se soudního přezkumu odmítnout jako nepřijatelný, neboť konkrétně neoznačuje další části napadeného rozsudku, proti nimž směřuje.
- 161 Pokud jde o výtku RBS shrnutou v bodě 128 tohoto rozsudku, podle níž měla Komise při zkoumání otázky, zda rozhodnutí omezuje hospodářskou soutěž, ověřit, která „srovnávací hypotéza“ by skutečně nastala v případě neexistence CMI, je třeba připomenout, že Soudní dvůr opakovaně rozhodl, že pro posouzení, zda dohoda má být považována za zakázanou z důvodu narušování hospodářské soutěže, které je jejím důsledkem, je třeba přezkoumat hospodářskou soutěž ve skutečném rámci, který by vznikl nebyť sporné dohody (viz rozsudky LTM, 56/65, EU:C:1966:38, 360; Béguelin Import, 22/71, EU:C:1971:113, body 16 a 17; Lancôme a Cosparfrance Nederland, 99/79, EU:C:1980:193, bod 26; L'Oréal, 31/80, EU:C:1980:289, bod 19; ETA Fabriques d'Ébauches, 31/85, EU:C:1985:494, bod 11; Bagnasco a další, C-215/96 a C-216/96, EU:C:1999:12, bod 33 a citovaná judikatura, jakož i General Motors v. Komise, EU:C:2006:229, bod 72). Jak Tribunál správně konstatoval v bodě 128 napadeného rozsudku, totéž platí ohledně rozhodnutí sdružení podniků ve smyslu článku 81 ES.
- 162 Z bodu 132 napadeného rozsudku však zejména vyplývá, že Tribunálem byla za základ při posouzení protisoutěžních účinků CMI vzata „hypotéza o fungování systému MasterCard bez CMI – pouze na základě pravidla zakazujícího zpoplatnění „*ex post*“, tj. táž „srovnávací hypotéza“, již použil pro účely přezkumu, zda bylo možné CMI ve vztahu k platebnímu systému MasterCard považovat za vedlejší omezení ve smyslu bodů 89 a 90 tohoto rozsudku.

- 163 Jak vyplývá z bodu 108 tohoto rozsudku, táž „srovnávací hypotéza“ nemusí být nutně vhodná pro řešení otázek, které jsou pojmově rozdílné. Pro účely zjištění, zda CMI omezují hospodářskou soutěž, není otázka, jestli by otevřený platební systém, jako je systém MasterCard, mohl být i nadále životaschopný i bez těchto poplatků, pouze v důsledku působení zákazu zpoplatnění „*ex post*“, sama o sobě určující.
- 164 Naopak je za tímto účelem vhodné posoudit dopad stanovení CMI na parametry hospodářské soutěže, zejména cenu, kvantitu nebo kvalitu výrobků či služeb. V souladu s ustálenou judikaturou připomenutou v bodě 161 tohoto rozsudku je tedy třeba v reálných souvislostech přezkoumat skutečný průběh hospodářské soutěže, k němuž by došlo v případě, že by neexistovaly tyto poplatky.
- 165 V tomto ohledu měl již Soudní dvůr příležitost zdůraznit, že posouzení důsledků rozhodnutí sdružení podniků s ohledem na článek 81 ES s sebou nese nutnost zohlednění konkrétního rámce, do kterého se mechanismus dotčené koordinace začleňuje, zejména hospodářského a právního kontextu, ve kterém působí dotčené podniky, povahy dotčeného zboží nebo služeb, jakož i skutečných podmínek fungování a struktury dotčeného trhu nebo dotčených trhů (v tomto smyslu viz zejména rozsudky *Delimitis*, C-234/89, EU:C:1991:91, body 19 až 22; *Oude Luttikhuis a další*, EU:C:1995:434, bod 10; *Asnef-Equifax et Administración del Estado*, EU:C:2006:734, bod 49 a citovaná judikatura, jakož i *Erste Group Bank a další v. Komise*, C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P a C-137/07 P, EU:C:2009:576, bod 54).
- 166 Z toho vyplývá, že scénář vycházející z hypotézy neexistence mechanismu dotčené koordinace musí být realistický. Z tohoto úhlu pohledu lze v konkrétním případě zohlednit pravděpodobný vývoj, k němuž by došlo na trhu v případě neexistence tohoto mechanismu.
- 167 Tribunál se však v projednávané věci v rámci své analýzy omezujících účinků CMI vůbec nezabýval pravděpodobnou povahou nebo i jen možností zákazu zpoplatnění „*ex post*“ v případě neexistence těchto poplatků. Zejména se – v souladu s požadavky judikatury uvedené v bodech 155 a 156 tohoto rozsudku – nevěnoval otázce, jak by mohly být vydávací banky, především vzhledem k povinnostem, které ukládá obchodníkům a zúčtovacím bankám pravidlo Honour All Cards Rule, jež není předmětem sporného rozhodnutí, v případě neexistence CMI motivovány, aby přestaly vyžadovat poplatky za úhradu transakcí bankovními kartami.
- 168 Jak vyplývá z bodu 111 tohoto rozsudku, Tribunál skutečně nebyl v rámci přezkumu vedlejšího charakteru CMI ve smyslu bodů 89 a 90 tohoto rozsudku povinen přezkoumat, zda je pravděpodobné, aby k zákazu zpoplatnění „*ex post*“ došlo v případě neexistence takovýchto poplatků. Vzhledem k judikatuře připomenuté v bodech 161 a 165 tohoto rozsudku to však neplatí v odlišném kontextu otázky, zdali CMI omezují hospodářskou soutěž.
- 169 Za těchto podmínek je v projednávané věci správně namítáno, že se Tribunál tím, že zejména v bodech 132 a 143 napadeného rozsudku vycházel pouze z kritéria ekonomické životaschopnosti, aby prokázal, že zákaz zpoplatnění „*ex post*“ byl zohledněn v rámci jeho analýzy účinků CMI na hospodářskou soutěž a tím, že v rámci této analýzy nevysvětlil, zda je pravděpodobné, že by k takovému zákazu došlo v případě neexistence CMI i bez regulačního zákazu, dopustil nesprávného právního posouzení.
- 170 Nicméně je třeba připomenout, že i když odůvodnění rozhodnutí Tribunálu vykazuje porušení unijního práva, ale jeho výrok se jeví jako opodstatněný z jiných právních důvodů, nemůže takové porušení přivodit zrušení tohoto rozhodnutí a je třeba odůvodnění nahradit (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 1. června 1992, *Lestelle v. Komise*, C-30/252 P, EU:C:1992:252, bod 28, *FIAMM a další v. Rada a Komise*, C-120/06 P a C-21/476 P, EU:C:2008:476, bod 187 a citovaná judikatura).

- 171 Tak je tomu v projednávané věci. Argumentace navrhovatelek před Tribunálem týkající se objektivně nezbytné povahy CMI, jak je popsána v bodě 94 napadeného rozsudku, který není v rámci tohoto kasačního opravného prostředku zpochybňován, vychází v podstatě z tvrzení, podle něhož by v případě neexistence CMI byli zúčtovatelé vydáni na pospas vydavatelům, kteří by si mohli jednostranně stanovit vyšší mezibankovních poplatků, a obchodníci a zúčtovatelé by byli povinni transakci provést.
- 172 V bodech 95 a 96 napadeného rozsudku Tribunál správně rozhodl, jak vyplývá z bodů 78 až 121 tohoto rozsudku, že Komise mohla správně dospět k závěru, že „možnosti, aby některé vydávající banky využily zúčtovací banky, které jsou vázány pravidlem [Honour All Cards Rule], by bylo možné zabránit pravidlem pro danou síť, které by mělo méně omezující účinky na hospodářskou soutěž než současné řešení MasterCard, která chce, aby se standardně uplatňovala určitá výška mezibankovních poplatků. Jiným řešením by bylo pravidlo zakazující zpoplatnění „*ex post*“ v případě, že by mezi těmito bankami neexistovala dvoustranná dohoda“.
- 173 Z toho plyne, že jak vyplývá z bodů 94 až 96 napadeného rozsudku, jediná další možnost nabízející se v prvním stupni a umožňující systému MasterCard fungovat bez CMI, byla hypotéza systému fungujícího pouze na základě zákazu zpoplatnění „*ex post*“. Za těchto okolností lze zmíněný zákaz považovat za „srovnávací hypotézu“, která není jen ekonomicky životaschopná v rámci systému MasterCard, ale též přijatelná, ne-li pravděpodobná, vzhledem k tomu, že nijak nevyplývá z napadeného rozsudku a je nesporné, že před Tribunálem nebylo v žádném případě tvrzeno, že MasterCard by raději nechala svůj systém zhroutit, než by přijala jiné řešení, tj. zákaz zpoplatnění „*ex post*“.
- 174 Proto mohl Tribunál, třebaže nesprávně dospěl k závěru, že ekonomická životaschopnost zákazu zpoplatnění „*ex post*“ v rámci systému MasterCard sama o sobě postačuje k odůvodnění zohlednění tohoto zákazu v rámci analýzy účinků CMI na hospodářskou soutěž, za okolností projednávané věci, jež vyplývají z napadeného rozsudku, pro účely analýzy omezujících účinků CMI vycházet ze stejné „srovnávací hypotézy“, již použil v rámci své analýzy objektivní nezbytnosti těchto poplatků, třebaže z jiných důvodů než těch, které uvedl v bodech 132 a 143 napadeného rozsudku. Za těchto podmínek nemá nesprávné právní posouzení konstatované v bodě 169 tohoto rozsudku žádný vliv na analýzu omezujících účinků, provedenou Tribunálem na základě dotčené „srovnávací hypotézy“.
- 175 Toto pochybení nemá vliv ani na výrok napadeného rozsudku, který zjevně vychází z jiných právních důvodů.
- 176 Co se týče argumentu shrnutého v bodě 140 tohoto rozsudku, v němž LBG Tribunálu vytýká, že nezohlednil význam omezení vyplývajících z jiných systémů, stačí uvést, že Tribunál v bodě 137 napadeného rozsudku výslovně konstatoval, že Komise v rámci své analýzy účinků CMI správně zohlednila mezisystémovou soutěž. Jelikož tento argument vychází z nesprávného výkladu napadeného rozsudku, je třeba jej zamítnout (v tomto smyslu viz rozsudek *Ojha v. Komise*, C-294/95 P, EU:C:1996:434, body 48 a 49).
- 177 Co se týče argumentu rovněž uvedeného v bodě 140 tohoto rozsudku, v němž LBG Tribunálu vytýká, že rozhodl, že dvoustranný charakter systému není v rámci čl. 81 odst. 3 ES relevantní, je třeba připomenout, že jak vyplývá z bodu 161 tohoto rozsudku a jak ostatně tvrdí LBG, Tribunál se měl ubezpečit, že Komise přezkoumala údajné omezení hospodářské soutěže v jeho skutečném rámci. Pro posouzení, zda lze koordinaci podniků považovat za zakázanou z důvodu narušování hospodářské soutěže, které je jejím důsledkem, je totiž podle judikatury připomenuté v bodě 165 tohoto rozsudku třeba zohlednit každou relevantní skutečnost, zejména s ohledem na povahu dotčených služeb, jakož i skutečné podmínky fungování a struktury trhu týkající se hospodářského a právního kontextu, z něhož uvedená koordinace vychází, přičemž není důležité, zda se taková skutečnost začleňuje do relevantního trhu, či nikoli.

- 178 V projednávané věci Tribunál v bodě 173 napadeného rozsudku konstatoval, aniž to bylo přímo zpochybněno v rámci tohoto kasačního opravného prostředku, že Komise mohla považovat zúčtovací trh za trh relevantní pro účely analýzy účinků CMI na hospodářskou soutěž. Jak navíc vyplývá z bodu 176 napadeného rozsudku, Tribunál v rámci svého svrchovaného posouzení skutkového stavu, jež není v rámci tohoto opravného prostředku zpochybněno, uvedl, že mezi segmenty „vydávání“ a „zúčtování“ existují určitá propojení, jakým je vzájemně se doplňující charakter vydavatelských a zúčtovacích služeb a přítomnost nepřímých účinků dané sítě, jelikož rozsah přijímání karet obchodníky a počet karet v oběhu se navzájem ovlivňují.
- 179 Za těchto okolností hospodářský a právní kontext, do něhož spadá dotčená koordinace, zahrnuje, jak tvrdí navrhovatelky, RBS a LBG, dvoustranný charakter otevřeného platebního systému MasterCard, zejména proto, že je nesporné, že existují vazby mezi oběma stranami zmíněného systému (obdobně viz rozsudky *Delimitis*, EU:C:1991:91, body 17 až 23, jakož i *Allianz Hungária Biztosító a další* C-32/11, EU:C:2013:160, bod 42).
- 180 Jak však v projednávané věci vyplývá z bodů 181 a 182 napadeného rozsudku, argumentace v podstatě uvedená před Tribunálem, která nebyla v rámci tohoto kasačního opravného prostředku zpochybněna, nezahrnovala argument, jež nyní uvedla LBG v rámci tohoto kasačního opravného prostředku, podle něhož je pro účely posouzení omezení hospodářské soutěže v jeho vlastním kontextu třeba zohlednit dvoustranný charakter daného systému. Naopak výtky uvedené v prvním stupni týkající se nezohlednění dvoustranného charakteru trhu se omezovaly na zdůraznění ekonomických výhod, které vyplývaly z CMI. Jak však vyplývá z bodu 93 tohoto rozsudku a ze samotného znění článku 81 ES, jestliže je konstatováno, že opatření může mít výrazně nepříznivý vliv na parametry hospodářské soutěže, co se týče zejména ceny, množství nebo kvality výrobků nebo služeb, a vztahuje se tak na něj zásada zákazu podle čl. 81 odst. 1 ES, je třeba takové výhody posuzovat pouze v rámci odstavce 3 tohoto článku.
- 181 S ohledem na toto konstatování mohl Tribunál v bodě 182 napadeného rozsudku správně rozhodnout, že před ním vznesená kritika ohledně dvoustranného charakteru systému je v rámci důvodu vycházejícího z porušení čl. 81 odst. 1 ES irelevantní, jelikož implikuje zohlednění ekonomických výhod podle tohoto odstavce. Tribunál dospěl rovněž ke správnému závěru, že veškeré ekonomické výhody, jež mohou vyplývat z CMI, jsou relevantní pouze v rámci analýzy podle čl. 81 odst. 3 ES.
- 182 Z toho plyne, že argument LBG týkající se dvoustranného charakteru systému vychází z nesprávného výkladu napadeného rozsudku, a tudíž není opodstatněný.
- 183 Co se týče výtky RBS shrnuté v bodě 129 tohoto rozsudku, podle níž Tribunál provedl „zkrácenou analýzu“ účinků CMI, zejména v bodě 143 napadeného rozsudku, Komise namítá, jak vyplývá z bodu 134 tohoto rozsudku, že CMI vycházejí z rozhodnutí sdružení podniků o stanovení cen, a že jejich protisoutěžní účinky jsou zjevné.
- 184 V tomto ohledu z judikatury Soudního dvora vyplývá, že určité typy koordinace mezi podniky vykazují dostatečný stupeň škodlivosti ve vztahu k hospodářské soutěži, takže lze mít za to, že není třeba přezkoumat její účinky (v tomto smyslu viz zejména rozsudky *LTM*, EU:C:1966:38, 359 a 360; *Beef Industry Development Society a Barry Brothers*, C-209/07, EU:C:2008:643, bod 15, jakož i *Allianz Hungária Biztosító a další*, EU:C:2013:160, bod 34 a citovaná judikatura).
- 185 Tato judikatura vychází z okolnosti, že některé formy koordinace mezi podniky mohou být považovány za škodlivé pro řádné fungování normální hospodářské soutěže již ze své povahy (v tomto smyslu viz zejména rozsudek *Allianz Hungária Biztosító a další*, EU:C:2013:160, bod 35, jakož i citovaná judikatura).

- 186 Je však třeba připomenout že, jak vyplývá zejména z bodů 27 a 141 napadeného rozsudku, sporné rozhodnutí nevychází z existence protiprávního jednání upraveného v čl. 81 odst. 1 ES, které je porušením z hlediska cíle CMI, ale z existence protiprávního jednání, které je porušením z hlediska účinků CMI.
- 187 Za těchto podmínek nelze na rozdíl od toho, co tvrdí Komise, na základě judikatury uvedené v bodě 184 tohoto rozsudku uplatnit pouhé domněnky nebo tvrzení, podle nichž jsou protisoutěžní účinky CMI „zjevné“ (v tomto smyslu viz zejména rozsudek *Compagnie royale asturienne des mines a Rheinzink v. Komise*, 29/83 a 30/83, EU:C:1984:130, body 16 a 20).
- 188 Co se týče argumentů zmiňovaných v bodech 131, 139 a 142 tohoto rozsudku, jež jsou v určitém směru shodné s argumenty RBS uvedenými v bodě 129 tohoto rozsudku, je třeba připomenout, že povinnost odůvodňovat rozsudky plyne z článku 36 statutu Soudního dvora Evropské unie, který se na Tribunál použije na základě čl. 53 prvního pododstavce téhož statutu, a článku 81 jednacího řádu Tribunálu (viz zejména rozsudek *Deutsche Telekom v. Komise*, C-280/08 P, EU:C:2010:603, bod 135).
- 189 Podle ustálené judikatury musí z odůvodnění rozsudku jasně a jednoznačně plynout úvahy Tribunálu, aby se zúčastněné osoby mohly seznámit s důvody přijatého rozhodnutí a Soudní dvůr mohl vykonávat svůj soudní přezkum (viz zejména rozsudky *France Télécom v. Komise*, C-202/07 P, EU:C:2009:214, bod 29, a *Ziegler v. Komise*, C-439/11 P, EU:C:2013:513, bod 81). Jak již bylo uvedeno v bodě 112 tohoto rozsudku, povinnost odůvodnění Tribunálu neukládá, aby poskytl vysvětlení, ve kterém by se vyčerpávajícím způsobem postupně zabýval každou ze všech úvah uvedených účastníky sporu. Odůvodnění může být tedy implicitní za podmínky, že umožní zúčastněným osobám seznámit se s důvody, proč Tribunál neuznal jejich argumenty, a Soudnímu dvoru disponovat poznatky dostatečnými k tomu, aby mohl vykonat soudní přezkum (viz zejména rozsudek *Ziegler v. Komise*, EU:C:2013:513, bod 82 a citovaná judikatura).
- 190 Jelikož je však pravda – jak vyplývá z bodu 169 tohoto rozsudku – že se Tribunál při výkladu čl. 81 odst. 1 ES dopustil nesprávného právního posouzení, ve světle nahrazení odůvodnění provedeného v bodech 171 až 175 tohoto rozsudku, nemohou argumenty, jimiž se Tribunálu vytýká, že provedl zkrácenou analýzu účinků CMI a v této souvislosti nedostatečně odůvodnil napadený rozsudek, vycházet pouze z tohoto pochybení.
- 191 V rozsahu, v němž je navíc Tribunálu s použitím argumenty uvedenými v bodě 188 tohoto rozsudku vytýkána nedostatečná analýza nebo nedostatečné odůvodnění protisoutěžních účinků CMI, nelze tyto argumenty přijmout.
- 192 Oproti tomu, co tvrdí RBS, totiž Tribunál tím, že se opíral o „srovnávací hypotézu“ systému, který funguje na základě zákazu zpoplatnění „*ex post*“, nepovažoval CMI již z jejich povahy za škodlivé pro řádné fungování normální hospodářské soutěže, ale přistoupil k analýze protisoutěžních účinků těchto poplatků. Je třeba zdůraznit, že analýza Tribunálu nevychází jen ze samotného výkladu bodu 143 napadeného rozsudku, jak zjevně uvádí RBS, ale zahrnuje též veškerou analýzu, jež je obsažena v bodech 123 až 193 zmíněného rozsudku.
- 193 Poněvadž Tribunál v bodě 143 napadeného rozsudku jasně vyložil, že CMI mají omezující účinky, neboť „omezují tlak, který mohou vykonávat obchodníci na zúčtovací banky při vyjednávání o MSC, tím, že snižují možnosti poklesu cen pod určitou úroveň“, a to „[v]e srovnání se zúčtovacím trhem, jenž funguje bez nich“, neomezil se na předpoklad, že CMI stanovují spodní hranici MSC, ale naopak v bodech 157 až 165 provedl zevrubný přezkum, aby určil, zda tomu tak skutečně je.
- 194 Z toho vyplývá, že argument RBS, podle kterého je třeba analýzu účinků přirovnat k analýze omezení „z hlediska cíle“, vychází z neúplného výkladu napadeného rozsudku se zaměřením pouze na bod 143 tohoto rozsudku bez zohlednění komplexnějšího přezkumu, jehož je součástí.

- 195 Navrhovatelky též nemohou Tribunálu vytýkat, že nevyložil, proč by použitá hypotéza omezovala hospodářskou soutěž méně než CMI, jelikož jediný rozdíl mezi těmito dvěma situacemi spočíval v úrovni cen CMI. Jak správně zdůrazňuje Komise, napadený rozsudek nevychází z předpokladu, že vysoké ceny samy o sobě představují porušení čl. 81 odst. 1 ES. Jak naopak vyplývá ze znění uvedeného bodu 143, vysoké ceny jsou pouhým důsledkem CMI, které omezují tlak, jež mohou obchodníci vykonávat na zúčtovací banky, v důsledku čehož dochází ke snížení konkurence mezi zúčtovateli, pokud jde o výši MSC.
- 196 Za těchto okolností je Soudní dvůr s to přezkoumat analýzu, z níž vycházejí tvrzení uvedená v bodě 143 napadeného rozsudku. S ohledem na úvahy obsažené v bodech 183 až 195 tohoto rozsudku Tribunál odůvodnil svou analýzu účinků CMI na hospodářskou soutěž právně dostačujícím způsobem.
- 197 Tento závěr není zpochybněn údajnou rozporuplností odůvodnění uplatňovanou RBS a uváděnou v bodě 130 tohoto rozsudku. Postačí uvést, že se v odůvodnění Tribunálu nevyskytuje žádný rozpor v tom, že uznal, že obchodníci mohou vykonávat nátlak na výši CMI, přičemž tento nátlak označil za nedostatečný k zabránění tomu, aby CMI stanovily minimální výši, a zredukovaly tak konkurenci mezi zúčtovateli. Tribunál totiž v bodě 158 napadeného rozsudku jasně vyložil, že Komise mohla tento tlak kvalifikovat jako nedostatečný, jelikož k němu může docházet pouze nad maximálním prahem tolerance obchodníků. Jedná se o autonomní posouzení, jež si vzájemně neodporují, z čehož vyplývá, že tento argument není opodstatněný (obdobně viz usnesení Piau v. Komise, C-171/05 P, EU:C:2006:149, bod 85).
- 198 Vzhledem ke všemu, co bylo uvedeno výše, je třeba konstatovat, že ačkoliv se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, jak je uvedeno v bodě 169 tohoto rozsudku, nemůže toto nesprávné posouzení vést ke zrušení napadeného rozsudku vzhledem k nahrazení odůvodnění v bodech 171 až 175 tohoto rozsudku. Navíc jsou argumenty uvedené v rámci jediného důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku RBS a prvního důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku LBG zčásti neúčinné a zčásti neopodstatněné.
- 199 Za těchto podmínek je třeba vzájemný kasační opravný prostředek RBS a první důvod vzájemného kasačního opravného prostředku LBG zamítnout.

Ke druhému důvodu vzájemného opravného prostředku LBG

- 200 Druhý důvod vzájemného opravného prostředku LBG, vycházející z porušení čl. 81 odst. 3 ES se v podstatě člení na tři části. Navrhovatelky se s tímto důvodem ztotožňují, nicméně však předkládají doplňující připomínky.

Napadený rozsudek

- 201 Podle Tribunálu se druhý důvod žaloby v prvním stupni v podstatě skládá ze dvou částí. V rámci první části navrhovatelky vytýkají Komisi, že jim uložila nadměrné důkazní břemeno, co se týče prokázání dodržení podmínek čl. 81 odst. 3 ES. V rámci druhé části zmíněného kasačního opravného prostředku žalobkyně tvrdí, že při analýze uvedených podmínek Komisi došlo k zjevně nesprávnému posouzení. Jelikož nebylo možné abstraktně posoudit uvedenou první část, Tribunál zkoumal obě části druhého důvodu žaloby v prvním stupni společně.
- 202 V bodě 207 napadeného rozsudku Tribunál konstatoval, že „[v]zhledem k tomu, že CMI tvoří vedlejší omezení ve vztahu k systému MasterCard, Komise správně zkoumala, zda existují výrazné objektivní výhody vyplývající konkrétně z CMI. Okolnost, že Komise v bodě 679 odůvodnění

[sporného] rozhodnutí připouští, že systémy platebních karet, jakým je systém MasterCard, vytváří technický a hospodářský pokrok, tak nijak neovlivňuje posouzení, zda CMI splňují první podmínku čl. 81 odst. 3 ES“.

- 203 Tribunál v bodech 208 až 216 napadeného rozsudku přezkoumal argumentaci navrhovatelek týkající se úlohy CMI při vyrovnávání „vydávajícího“ a „zúčtovacího“ segmentu systému MasterCard. V bodě 217 tohoto rozsudku Tribunál rozhodl, že „[s] ohledem na výše uvedené je třeba konstatovat, že Komise mohla, aniž se dopustila zjevně nesprávného posouzení, odmítnout argumentaci použitou žalobkyněmi k prokázání, že objektivní výhody, které mohou vyplývat ze systému MasterCard, lze přičíst roli, kterou hrají jeho CMI“.
- 204 V bodě 220 uvedeného rozsudku Tribunál dodal, že i kdyby bylo možné z těchto důkazů vyvodit, že CMI přispívají ke zvýšení produkce systému MasterCard, nestačilo by to k prokázání, že tyto poplatky splňují první podmínku čl. 81 odst. 3 ES. V tomto ohledu Tribunál v bodě 221 téhož rozsudku poznamenal, že ze zvýšení produkce systému MasterCard bude mít v první řadě prospěch platební organizace MasterCard a banky účastníci se tohoto systému a že zlepšení ve smyslu čl. 81 odst. 3 nelze ztotožňovat s každou výhodou, jakou partneři z dohody získají v rámci své výrobní nebo distribuční činnosti.
- 205 V bodech 222 až 225 napadeného rozsudku Tribunál přezkoumal existenci výrazných objektivních výhod přičitatelných CMI ve vztahu k obchodníkům a v bodě 226 uvedeného rozsudku dospěl k závěru, že „vzhledem k tomu, že nebyla prokázána dostatečně úzká vazba mezi CMI a objektivními výhodami poskytovanými obchodníkům, nelze na základě samotné okolnosti, že CMI mohou přispívat ke zvýšení produkce systému MasterCard, prokázat splnění první podmínky čl. 81 odst. 3 ES“.
- 206 V bodech 227 až 229 napadeného rozsudku dospěl Tribunál k závěru, že vzhledem k tomu, že navrhovatelky nepředložily důkaz o existenci výrazných objektivních výhod přičitatelných CMI ve vztahu k obchodníkům, kteří tvoří jednu ze dvou skupin uživatelů dotčených platebními kartami, je kritika navrhovatelek týkající se nedostatečného zohlednění výhod CMI pro majitele karet neúčinná.
- 207 V rámci argumentace navrhovatelek, v níž Komisi vytýkají, že se chovala jako „regulátor ceny“ CMI, Tribunál v bodech 230 až 232 uvedeného rozsudku konstatoval, že Komise přezkoumala a oprávněně popřela opodstatněnost argumentace použité žalobkyněmi během správního řízení a že nedostatek údajů, které by splňovaly standard ekonomických důkazů požadovaný Komisí, i kdyby se ukázalo, že skutečně existuje, by neznamenal snížení standartu důkazního břemene nebo dokonce jeho přenesení.
- 208 Konečně v bodech 236 a 237 napadeného rozsudku Tribunál shrnul svou analýzu druhého důvodu žaloby v prvním stupni vycházejícího z porušení čl. 81 odst. 3 ES takto:

„236S ohledem na výše uvedené je třeba dojít k závěru, že žalobkyně neprokázaly, že odůvodnění Komise týkající se první podmínky čl. 81 odst. 3 ES je protiprávní. Jelikož splnění podmínek uvedených v tomto článku je nezbytné k tomu, aby mohl být tento článek použit, je třeba druhou část tohoto žalobního důvodu zamítnout, aniž by bylo nutné přezkoumat kritiku žalobkyň týkající se ostatních aspektů analýzy tohoto článku provedené Komisí.

237 První část žalobního důvodu vycházející z nadměrného důkazního břemene uloženého žalobkyním musí být tudíž rovněž zamítnuta. Z úvah uvedených výše totiž vyplývá, že Komise přezkoumala argumenty a důkazy vznesené žalobkyněmi a za okolností projednávaného případu mohla oprávněně dojít k závěru, že neprokazují splnění podmínek pro použití čl. 81 odst. 3 ES. Vzhledem k tomu, že Komise mohla oprávněně dojít k závěru, že žalobkyně nepodalily důkaz o výjimce, které se dovolávaly, je třeba rovněž odmítnout tvrzení vycházející z porušení zásady *in dubio pro reo*.“

K první části druhého důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku LBG

– Argumentace účastníků řízení

- 209 LBG tvrdí, že Tribunál nepoužil správné kritérium, co se týče důkazního břemene, tzn. vyvážení pravděpodobností. LBG s odkazem na písemné vyjádření, jež předložila na základě čl. 81 odst. 3 ES v řízení před Tribunálem, tvrdí, že měl Tribunál přezkoumat celý systém MasterCard, jenž přináší značné výhody majitelům karet i obchodníkům. Tribunál neměl od MasterCard požadovat odůvodnění přesné výše CMI, ale pouze odůvodnění vhodnosti metodiky MasterCard použité ke stanovení CMI.
- 210 Komise se domnívá, že tři hlavní argumenty vznesené LBG v rámci druhého důvodu jeho vzájemného kasačního opravného prostředku jsou nepřijatelné, neboť vycházejí z neurčitých a obecných tvrzení, jež neumožňují identifikovat sporné části napadeného rozsudku ani určit, na jakém právním základě spočívají v souladu s požadavky stanovenými v čl. 169 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora. LBG jasně neprokázala existenci nesprávného právního posouzení Tribunálem, ale omezila se na zopakování argumentů, které předložila již v prvním stupni.
- 211 Konkrétně Komise tvrdí, že LBG na podporu první části druhého důvodu svého kasačního opravného prostředku neoznačuje žádný bod napadeného rozsudku ani se nevyjadřuje k judikatuře dovolávané Tribunálem, co se týče přiměřené úrovně dokazování.
- 212 K věci samé Komise uvádí, že co se týče první části druhého důvodu žaloby v prvním stupni, týkající se důkazního břemene, se Tribunál v bodech 196 a 206 napadeného rozsudku správně opřel o ustálenou judikaturu, podle níž se podnik, který chce dosáhnout uplatnění čl. 81 odst. 3 ES, musí dovolávat přesvědčivých argumentů a důkazů, jež musí Komise prozkoumat. Naopak kritérium vyvážení pravděpodobností navrhané LBG není podpořeno žádnou judikaturou.
- 213 Komise se navíc domnívá, že v rozsahu, v jakém LBG zjevně zpochybňuje požadavek týkající se příčinné souvislosti mezi skutečným omezením a nárůstem efektivnosti, je tento argument neúčinný, jelikož LBG nezpochybňuje relevantní bod napadeného rozsudku, tzn. jeho bod 207. V každém případě je takovýto požadavek v souladu s judikaturou, a v důsledku toho argumenty LBG, podle nichž na jedné straně systém MasterCard nabízí řadu výhod spotřebitelům a obchodníkům a na straně druhé Tribunál uplatnil ohledně čl. 81 odst. 1 ES příliš přísné kritérium, nemohou uspět.
- 214 Konečně Komise tvrdí, že se nejedná o odůvodnění konkrétní úrovně CMI, ale naopak o odpověď na otázku, zda CMI vedou k objektivnímu nárůstu efektivnosti.

– Závěry Soudního dvora

- 215 Jak vyplývá z bodů 150 a 151 tohoto rozsudku, třebaže čl. 169 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora, z něhož vychází Komise, nelze zpětně použít na vzájemné kasační opravné prostředky LBG, z ustanovení, která platila v době podání tohoto vzájemného kasačního opravného prostředku LBG vyplývá, že kasační opravný prostředek musí přesným způsobem uvádět kritizované části rozsudku, jehož zrušení se navrhovatel domáhá, jakož i právní argumenty, které tento návrh specificky podporují.
- 216 Tento požadavek nesplňuje kasační opravný prostředek, který se omezuje na doslovné opakování nebo citaci důvodů a argumentů, které již byly Tribunálu předloženy, včetně důvodů a argumentů založených na skutečnostech tímto soudem výslovně odmítnutých. V rozsahu, v němž takovýto kasační opravný prostředek neobsahuje argumentaci zaměřenou na konkrétní kritiku napadeného rozsudku, představuje tento kasační opravný prostředek ve skutečnosti pouze žádost o nový přezkum

žaloby podané k Tribunálu, což podle článku 58 Statutu Soudního dvora nespadá do pravomoci Soudního dvora (viz rozsudek *Deere v. Komise*, C-7/95 P, EU:C:1998:256, bod 20 a citovaná judikatura).

- 217 V rozsahu, v němž LBG tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení tím, že jako kritérium důkazního břemene podle čl. 81 odst. 3 ES nepoužil vyvážení pravděpodobností, je třeba konstatovat, že vzájemný kasační opravný prostředek v tomto ohledu neuvádí a neumožňuje přesně označit body nebo část napadeného rozsudku, které napadá.
- 218 Rovněž je třeba uvést, že LGB tím, že odkazuje na argumenty předložené v jeho spisu vedlejšího účastníka v prvním stupni, opakuje tytéž argumenty, kterých se dovolávala již v řízení před Tribunálem, a ve skutečnosti se snaží dosáhnout pouze jejich opětovného posouzení, aniž by se pokusila předložit právní argumenty, které konkrétně prokazují, že se Tribunál svým postupem dopustil nesprávného právního posouzení (v tomto smyslu viz rozsudek *Deere v. Komise*, EU:C:1998:256, bod 41).
- 219 Námitka nepřijatelnosti vznesená Komisí je tedy opodstatněná a první část druhého důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku LGB je tudíž nepřijatelná.

Ke druhé části druhého důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku LBG

– Argumentace účastníků řízení

- 220 Navrhovatelkami podporovaná LGB druhou částí druhého důvodu svého vzájemného kasačního opravného prostředku tvrdí, že se Tribunál v bodě 233 napadeného rozsudku dopustil nesprávného právního posouzení tím, že se zaměřil pouze na výhody plynoucí pro obchodníky, přestože v bodě 228 tohoto rozsudku uznal, že výhody se mohou projevit nejen na relevantním trhu, ale také na jiných trzích, na kterých by dotčená dohoda mohla mít prospěšné účinky, a v bodě 176 uvedeného rozsudku připustil, že existuje souvislost mezi držiteli karet a obchodníky. Tribunál tak nesprávně opomenul rozsáhlé výhody poskytované systémem MasterCard a samotnými CMI držitelům karet, jakož i duální povahu trhu a optimalizaci systému, jež CMI pomáhají dosáhnout.
- 221 Navrhovatelky se ztotožňují s argumenty LGB a dodávají, že je odůvodnění napadeného rozsudku kruhové, kontradiktorní a nedostatečné, neboť potvrzuje, že ve sporném rozhodnutí nebyly zohledněny výhody plynoucí z CMI pro držitele karet. Zvláště Tribunál v bodech 107, 110 a 118 tohoto rozsudku uznal, že by majitelé karet nesli v případě, že CMI by byly zrušeny nebo sníženy, vyšší náklady, a v bodech 178 a 233 uvedeného rozsudku uznal, že finanční protiplnění obchodníků za náklady vynaložené vydávajícími bankami je odůvodněné, a v bodech 182 a 228 téhož rozsudku uznal, že podle čl. 81 odst. 3 ES by měla být zohledněna úloha CMI při snižování nákladů pro majitele karet. Je tudíž nepochopitelné, jak mohl Tribunál následně dospět závěru, že „kritika [žalobkyň] týkající se nedostatečného zohlednění výhod CMI pro držitele karet [je] v každém případě neúčinná“.
- 222 Navrhovatelky rovněž tvrdí, že si Tribunál v bodě 233 napadeného rozsudku protirečí, když uznává, že finanční protiplnění se jeví jako odůvodněné ohledně služeb, poskytovaných vydávajícími bankami obchodníkům, přestože nelze přesně dokázat, v jaké míře, a zároveň tvrdí, že MasterCard „[nespecifikovala] služby poskytované bankami vydávajícími debetní karty, debetní karty s odloženou splatností a kreditní karty, na které lze pohlížet jako na objektivní výhody pro obchodníky“.
- 223 Navrhovatelky dodávají, že i za předpokladu, že by se jim nepodařilo předložit dostatek důkazů o tom, že obchodníkům plynou z CMI objektivní výhody, Tribunál nevyložil ani důvody, proč s ohledem na judikaturu uvedenou v bodě 228 napadeného rozsudku nemohou být obě první podmínky stanovené v čl. 81 odst. 3 ES splněny, přičemž vycházel pouze z výhod vyplývajících z CMI pro majitele karet, ani důvody, proč se musí všechny kategorie spotřebitelů podílet na prospěchu stejnou měrou.

- 224 Kromě obecnějších důvodů nepřipustnosti předložených Komisí, jež jsou vyloženy v bodě 210 tohoto rozsudku, uvedený orgán tvrdí, že druhá část druhého důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku LBG není dostatečně podložena. LBG zpochybňuje některá skutková zjištění týkající se neexistence nárůstu efektivity nebo rovného podílu na prospěchu pro uživatele, aniž tvrdí, že by došlo k jakémukoli zkreslení.
- 225 Ve věci samé se Komise domnívá, že nárůst efektivity na několika trzích nezaručuje, že spotřebitelé získají přiměřený podíl na výhodách v souladu s druhou podmínkou stanovenou v čl. 81 odst. 3 ES. Neexistence přiznání přiměřeného podílu na výhodách je zjištěním skutkovým a nemůže tvořit předmět kasačního opravného prostředku. LBG v každém případě nevysvětlila, proč by mělo být konstatování Tribunálu týkající se přiznání rovného podílu na výhodách spotřebitelům nesprávné. Nezávislá povaha trhů v dvoustranném systému neoslabuje obecné pravidlo, podle něhož musí být rovný podíl na nárůstu efektivity přiznán přinejmenším spotřebitelům poškozeným dotčených omezením.
- 226 Navíc Tribunál podle Komise neopomenul zohlednit výhody pro majitele karet, maximalizaci produkce systému a dvoustrannou povahu systému, ale v bodech 208 až 229 napadeného rozsudku pouze odmítl argumenty, které s nimi souvisely. Proti skutkovým zjištěním v tomto ohledu nelze podat opravný prostředek, a v každém případě nevykazují žádné nesprávné právní posouzení.

– Závěry Soudního dvora

- 227 Námitku nepřipustnosti vznesenou Komisí, podle níž není druhá část druhého důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku LBG dostatečně podložena, nelze přijmout. Postačí totiž uvést, že LBG přesně označila bod napadeného rozsudku, v němž se nachází údajné nesprávné právní posouzení, a to bod 233, a svou argumentaci podložila odvoláním na další přesně označené body uvedeného rozsudku, jakož i právními argumenty na její podporu. Z toho plyne, že argumentace LBG odpovídá v tomto ohledu požadavkům právních předpisů a judikatury, uvedeným v bodech 215 a 216 tohoto rozsudku.
- 228 Rovněž je třeba uvést, že oproti tomu, co tvrdí Komise, se LBG v této druhé části neomezuje na zpochybnění posouzení skutkového stavu podaného v prvním stupni, ale v podstatě nastoluje otázku, o kterých trzích lze mít za to, že vytvářejí objektivní výhody, jež lze zohlednit pro účely analýzy první podmínky stanovené v čl. 81 odst. 3 ES. Taková otázka představuje otázkou právní, jež je ve stadiu kasačního opravného prostředku přípustná.
- 229 Ve věci samé je třeba připomenout, že LBG, podporovaná navrhovatelkami, v podstatě Tribunálu vytýká, že svou pozornost zaměřil pouze na výhody, které CMI přiznávají obchodníkům, a tudíž nebral na zřetel výhody, které systém MasterCard a CMI přiznávají majitelům karet, jakož i dvoustrannou povahu systému a optimalizaci systému, k jejímuž dosažení CMI přispívají.
- 230 Především je třeba odmítnout argument, že Tribunál nevzal na zřetel výhody, které plynou držitelům karet ze systému MasterCard. V tomto ohledu je třeba připomenout, že na každé rozhodnutí sdružení podniků, které je v rozporu s čl. 81 odst. 1 ES, lze uplatnit výjimku podle odstavce 3 tohoto článku, pouze pokud splňuje podmínky, jež jsou v něm uvedeny, včetně podmínky, že přispívá ke zlepšení výroby nebo distribuce zboží anebo k podpoře technického či hospodářského pokroku (v tomto smyslu viz rozsudek Remia a další v. Komise, EU:C:1985:327, bod 38). Pokud je – jak vyplývá z bodů 89 a 90 tohoto rozsudku – kromě toho možné oddělit rozhodnutí sdružení podniků od hlavní operace nebo činnosti, s nimiž je spjato, aniž by došlo k ohrožení jejich existence a cílů, je třeba přezkoumat slučitelnost tohoto omezení s článkem 81 ES společně se slučitelností hlavní operace nebo činnosti, k nimž má akcesorický vztah.

- 231 Je-li naopak konstatováno, že takové rozhodnutí není objektivně nutné k provedení určité operace nebo činnosti, lze v rámci čl. 81 odst. 3 ES zohlednit pouze objektivní výhody zvláště vyplývající z uvedeného rozhodnutí (obdobně viz rozsudek Remia a další v. Komise, EU:C:1985:327, bod 47).
- 232 Jak vyplývá z bodů 78 až 121 tohoto rozsudku, Tribunál v projednávané věci mohl – aniž se dopustil nesprávného právního posouzení – v bodě 120 napadeného rozsudku konstatovat, že CMI nejsou pro fungování systému MasterCard objektivně nutné. Ve světle tohoto závěru Tribunál v bodě 207 uvedeného rozsudku správně rozhodl, že analýza první podmínky stanovené v čl. 81 odst. 3 ES vyžaduje posouzení značných objektivních výhod, které mohou konkrétně vyplynout z CMI, a nikoli ze systému MasterCard jako celku. Z toho vyplývá, že argument, podle něhož Tribunál nesprávně opomenul zohlednit výhody vyplývající ze systému MasterCard pro majitele karet, nemůže uspět.
- 233 Co se týče argumentu, že Tribunál nepřihlížel k optimalizaci systému MasterCard, k jejímuž dosažení CMI přispívají, je třeba připomenout, že Tribunál v bodech 208 až 219 napadeného rozsudku přezkoumal argumentaci navrhovatelek vycházející z úlohy CMI v rámci vyvažování mezi segmenty „vydávání“ a „účtování“ tohoto systému a rozhodl se zamítnout argument, podle něhož CMI přispívají ke zvýšení produkce systému MasterCard. Z toho plyne, že argument LGB vychází v tomto ohledu z nesprávného výkladu napadeného rozsudku, a tudíž není opodstatněný.
- 234 Co se týče argumentů, podle nichž Tribunál nesprávně opomněl zohlednit dvoustrannou povahu systému a výhody vyplývající pro majitele karet z CMI, je třeba především uvést, že podle ustálené judikatury nelze zlepšení ve smyslu první podmínky stanovené v čl. 81 odst. 3 ES ztotožňovat s jakoukoli výhodou, kterou partneři získají díky dotčené dohodě, co se týče jejich výrobní nebo distribuční činnosti. Toto zlepšení s sebou musí přinášet zejména výrazné objektivní výhody, které jsou s to vyvážit nevýhody, jež tato dohoda představuje v oblasti hospodářské soutěže (viz rozsudek Consten a Grundig v. Komise, 56/64 a 58/64, EU:C:1966:41, bod 502).
- 235 Dále je třeba připomenout, že přezkum dohody pro účely určení, zda tato přispívá ke zlepšení výroby nebo distribuce výrobků anebo k podpoře technického či hospodářského pokroku a zda z uvedené dohody vyplývají výrazné objektivní výhody, musí být uskutečněn s ohledem na skutkové argumenty a důkazy poskytnuté podniky (v tomto smyslu, co se týče žádosti o udělení výjimky podle čl. 81 odst. 3 ES, viz rozsudek GlaxoSmithKline Services a další v. Komise a další C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P a C-519/06 P, EU:C:2009:610, bod 102).
- 236 Takový přezkum může vyžadovat zohlednění vlastností a případných zvláštností odvětví dotčeného dohodou, pokud jsou tyto vlastnosti a zvláštnosti rozhodující pro výsledek přezkumu (viz rozsudek GlaxoSmithKline Services a další v. Komise a další, EU:C:2009:610, bod 103). S ohledem na čl. 81 odst. 3 ES je ostatně třeba zohlednit příznivou povahu vlivu na všechny spotřebitele na relevantních trzích (v tomto smyslu viz rozsudek Asnef-Equifax a Administración del Estado, EU:C:2006:734, bod 70).
- 237 Z toho vyplývá, že v případě dvoustranného systému, jako je systém MasterCard, je k posouzení, zda opatření, které v zásadě porušuje zákaz stanovený v čl. 81 odst. 1 ES – v rozsahu, ve kterém vytváří omezující účinky ve vztahu k jedné ze dvou skupin spotřebitelů zapojených do tohoto systému – může splňovat první podmínku stanovenou v článku 81 odst. 3 ES, nutno zohlednit systém, jehož součástí je toto opatření, popřípadě včetně veškerých objektivních výhod vyplývajících z uvedeného opatření nejen na trhu, na kterém bylo konstatováno omezení, ale také na trhu, který zahrnuje druhou skupinu spotřebitelů zapojených do tohoto systému, zejména když je nesporné, že se oba segmenty dotyčného systému prolínají. Proto je třeba případně posoudit, zda tyto výhody mohou kompenzovat nevýhody, jež totéž opatření způsobuje z hlediska hospodářské soutěže.
- 238 V projednávané věci však nemůže být přijat argument LBG, že Tribunál nesprávně nevzal na zřetel dvoustranný charakter systému. Jak bylo uvedeno v bodě 233 tohoto rozsudku, Tribunál v bodech 208 až 219 napadeného rozsudku zkoumal argumentaci žalobkyň ohledně role CMI při vyvažování

segmentů „vydávání“ a „zúčtování“ systému MasterCard a v bodě 210 zmíněného rozsudku výslovně uznal, že mezi oběma segmenty existují určitá propojení. Skutečnost, že se Tribunál rozhodl zamítnout argument, podle něhož CMI přispívají ke zvýšení produkce uvedeného systému, nic nemění na skutečnosti, že Tribunál ve své analýze zohlednil dvoustranný charakter dotyčného systému.

- 239 Stejně tak Tribunál při posouzení výhod plynoucích obchodníkům z CMI zohlednil též dvoustranný charakter systému, zejména v bodech 222 a 223 napadeného rozsudku, v nichž uznává, že nárůst počtu karet v oběhu může zvýšit užitečnost systému MasterCard pro obchodníky, třebaže ve svém konečném posouzení skutkových okolností došel k závěru, že riziko negativních účinků na zákazníky obchodníků s vyšším počtem karet v oběhu narůstá.
- 240 Zejména pokud jde o argument, jímž LBG Tribunálu vytýká, že nezohlednil výhody, které plynou držitelům karet z CMI, je třeba konstatovat, že ve světle toho, co bylo uvedeno v bodech 234 až 236 tohoto rozsudku, byl Tribunál při přezkumu první podmínky stanovené v článku 81 odst. 3 ES v zásadě povinen zohlednit všechny objektivní výhody vyplývající z CMI nejen na relevantním trhu, to znamená na trhu zúčtování, ale též na souvisejícím zvláštním trhu vydávání.
- 241 Z toho vyplývá, že kdyby Tribunál konstatoval existenci výrazných objektivních výhod plynoucích z CMI pro obchodníky, mohly by tyto všechny výhody na obou trzích uživatelů v systému MasterCard, tj. včetně trhu držitelů karet – i kdyby se samy o sobě neukázaly jako postačující ke kompenzaci omezujících účinků zjištěných podle článku 81 odst. 1 ES – případně odůvodňovat CMI za předpokladu, že by byly s to kompenzovat omezující účinky těchto poplatků.
- 242 Jak však již bylo připomenuto v bodě 234 tohoto rozsudku, přezkum první podmínky stanovené v článku 81 odst. 3 ES vyvolává otázku, zda jsou výhody plynoucí z dotčeného opatření schopny kompenzovat nevýhody, které z něj vyplývají. Proto v případě, kdy jsou stejně jako v projednávané věci omezující účinky konstatovány pouze na jednom z trhů dvoustranného systému, nejsou výhody vyplývající z omezujícího opatření na souvisejícím odděleném trhu, který je též spojen s uvedeným systémem, samy o sobě schopny vyrovnat nevýhody vyplývající z tohoto opatření v případě, že chybí jakýkoli důkaz o existenci výrazných objektivních výhod, jež mohou být přičítány tomuto opatření na relevantním trhu, zejména pak tehdy – jak vyplývá z bodů 21 a 168 až 180 napadeného rozsudku – nejsou-li spotřebitelé nacházející se na zmíněných trzích v podstatě identičtí.
- 243 V projednávané věci – a aniž je v této souvislosti uplatňováno jakékoli zkreslení – dospěl Tribunál v bodě 226 napadeného rozsudku k závěru, že neexistuje důkaz o existenci objektivních výhod plynoucích z CMI pro obchodníky. Za těchto okolností nebylo namístě zkoumat výhody plynoucí z CMI pro držitele karet, protože samy o sobě nejsou s to vyrovnat nevýhody vyplývající z těchto poplatků. Tribunál tedy v bodě 229 napadeného rozsudku správně konstatoval, že „kritika [žalobkyně] týkající se nedostatečného zohlednění výhod CMI pro majitele karet [je] v každém případě neúčinná“.
- 244 Argumentaci navrhovatele, obsaženou v bodě 221 tohoto rozsudku, podle níž je odůvodnění napadeného rozsudku kruhové, rozporné a nedostatečné, nelze přijmout.
- 245 I za předpokladu, že by Tribunál ve své analýze objektivní nezbytnosti CMI uznal existenci výhod poskytovaných držitelům karet, jež mohou být na základě článku 81 odst. 3 ES v zásadě zohledněny, nebylo by totiž namístě – jak vyplývá z bodů 240 až 243 tohoto rozsudku – přistoupit v projednávané věci k jejich přezkumu. Úvahy Tribunálu týkající se tohoto bodu, obsažené zejména v bodě 229 napadeného rozsudku, se nejeví jako rozporné.
- 246 Co se týče tvrzení uvedeného v bodě 222 tohoto rozsudku, podle něhož si Tribunál v bodě 233 napadeného rozsudku odporuje, je nutno uvést, že se toto tvrzení zakládá na selektivní citaci, která tudíž vyplývá z nesprávného pochopení tohoto rozsudku. Tribunál použitím výrazu „finanční protiplnění“ neodkazoval na objektivní výhody pro obchodníky, jak tvrdí navrhovatelky, ale na

MSC. Tribunál tedy neuznal, že se finanční protiplnění obchodníků za náklady vynaložené vydávajícími bankami na služby, které jim poskytují, jeví jako odůvodněné, ale omezil se pouze na konstatování, že navrhovatelky měly identifikovat výhody, o nichž lze mít za to, že odůvodňují MSC.

- 247 Co se týče argumentu navrhovatelek, podle něhož Tribunál nevysvětlil, proč první dvě podmínky stanovené v článku 81 odst. 3 SFEU nemohly být splněny, pokud by se vycházelo pouze z výhod, které CMI poskytují držitelům karet, postačí odkázat na body 240 až 245 tohoto rozsudku.
- 248 Konečně v rozsahu, v němž navrhovatelky vytýkají Tribunálu, že nevyložil důvod, proč by veškeré kategorie spotřebitelů musely mít z CMI stejný prospěch, postačí uvést, že tato výtky vychází z nesprávného výkladu napadeného rozsudku. Tribunál nikde neuvedl, že každá ze skupin uživatelů musí mít rovný podíl na tomto prospěchu, ale omezil se na konstatování, že by obchodníci měli mít též prospěch z výrazných objektivních výhod, jež lze přičítat CMI, jelikož tvoří jednu ze dvou skupin uživatelů platebních karet. Tribunál tím, že v bodě 228 uvedeného rozsudku použil výraz „i ve vztahu k nim“, správně naznačil, že by obchodníci měli získat výhodu z CMI „stejně jako“ držitelé karet, nikoli však „ve stejné míře“ jako držitelé karet.
- 249 Je tedy třeba dospět k závěru, že argumentace navrhovatelek, podle níž Tribunál právně dostačujícím způsobem neodůvodnil nezohlednění výhod plynoucích držitelům karet z CMI, není opodstatněná.
- 250 S ohledem na výše uvedené je třeba druhou část druhého důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku LBG zamítnout.

K třetí části druhého důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku LBG

– Argumentace účastníků řízení

- 251 Třetí částí druhého důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku LBG tvrdí, že Tribunál v bodě 233 napadeného rozsudku naznačil, že jediné skutečnosti, které mohou být vzaty v na zřetel při ověřování, zda jsou CMI stanoveny na přiměřené úrovni, představují jednak obchodníky vyplácená náhrada nákladů vzniklých vydávajícími bankám za jim poskytnuté služby, a jednak ostatní příjmy obdržené vydávajícími bankami. LBG vytýká Komisi její restriktivní přístup v projednávané věci, jež tento orgán patrně zvolil i ve věci Visa CMI [věc COMP/39.398 – Visa MIF, C(2010) 8760]. LBG s odkazem na písemné připomínky, které předložila Tribunálu podle článku 81 odst. 3 ES, tvrdí, že Komise měla zvolit přístup, pro který se rozhodla v jiných srovnatelných oblastech, v nichž na základě článku 81 odst. 3 ES akceptovala mnohem širší odůvodnění.
- 252 LBG tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když schválil příliš přísné kritérium podle článku 81 odst. 3 ES, které nezohledňuje významné výhody plynoucí držitelům karet a obchodníkům ze systému MasterCard a z CMI. Navíc je zvolená metodologie Tribunálu v praxi nepoužitelná, protože vyžaduje přesné důkazy pro odůvodnění konkrétních úrovní CMI, přičemž takové důkazy prakticky nelze předložit. Komise ani Tribunál nevyložily, jakou konkrétní metodologii by měl MasterCard použít pro stanovení CMI na odůvodnitelné úrovni. Tato nejistota vyvolává značné obavy hospodářských subjektů a může poškodit spotřebitele blokováním inovace na trhu.
- 253 Kromě obecnějších námitek nepřípustnosti vznesených Komisí, které jsou uvedeny v bodě 210 tohoto rozsudku, vyslovuje Komise názor, že argumenty předložené na podporu třetí části druhého důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku LBG týkající se údajné neexistence pokynů poskytnutých Tribunálem jsou neúčinné.
- 254 Ve věci samé se Komise domnívá, že argumentace LBG, která se týká údajně nedostatečných pokynů ohledně odůvodnitelné úrovně CMI, implikuje obrácení důkazního břemene a nikterak nevykazuje nesprávné právní posouzení. LBG si protirečí, když odkazuje na bod 233 napadeného rozsudku týkající

se důkazů, které mohly navrhovatelky předložit ke splnění první podmínky stanovené v článku 81 odst. 3 ES. Konečně odkaz na věc Visa CMI obsažený v bodě 251 tohoto rozsudku je v rámci tohoto opravného prostředku irelevantní.

– Závěry Soudního dvora

- 255 Co se především týče argumentu LBG, že Komise v projednávané věci zvolila příliš přísný přístup, stejně jako ve věci Visa CMI zmiňované v bodě 251 tohoto rozsudku, postačí konstatovat, že toto tvrzení vůbec neodkazuje na kritizované prvky napadeného rozsudku a je tudíž nepřipustné.
- 256 Dále argument, jímž LBG Tribunálu vytýká, že se dopustil nesprávného právního posouzení, když souhlasil s příliš přísným kritériem, které nezohledňuje významné výhody plynoucí majitelům karet a obchodníkům ze systému MasterCard, je v podstatě totožný s tvrzeními, které již byly přezkoumány v rámci druhé části druhého důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku LBG. Zmíněný argument je tudíž třeba odmítnout z těchto důvodů, jako jsou důvody uváděné v bodech 227 až 250 tohoto rozsudku.
- 257 Co se konečně týče argumentů, podle nichž je metodika zvolená Tribunálem v praxi nepoužitelná, protože vyžaduje, aby byly předloženy přesné důkazy pro odůvodnění specifických úrovní CMI, třebaže vůbec neexistuje možnost takové důkazy předložit, a skutečnost, že Komise ani Tribunál nepodaly žádný výklad ohledně přesné metodologie, již by měl MasterCard uplatnit při stanovení odůvodnitelné úrovně CMI, je třeba konstatovat, že cílem těchto argumentů není vytknout Tribunálu, že se dopustil nesprávného právního posouzení. Takovéto argumenty jsou tudíž nepřipustné.
- 258 Třetí část druhého důvodu vzájemného kasačního opravného prostředku LBG je tedy třeba zamítnout. Proto je nutno druhý důvod vzájemného kasačního opravného prostředku LBG zamítnout v plném rozsahu.
- 259 Z veškerých výše uvedených úvah vyplývá, že hlavní kasační opravný prostředek, jakož i vzájemné kasační opravné prostředky podané RBS a LBG musí být zamítnuty.

K nákladům řízení

- 260 Podle čl. 184 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora rozhodne Soudní dvůr o nákladech řízení, není-li kasační opravný prostředek opodstatněný.
- 261 Podle čl. 138 odst. 1 jednacího řádu Soudního dvora, který se na základě čl. 184 odst. 1 téhož řádu použije na řízení o kasačním opravném prostředku, se účastník řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval.
- 262 Jelikož navrhovatelky neměly ve věci úspěch a Komise požadovala, aby jim byla uložena náhrada nákladů řízení, ponесou vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené Komisí v souvislosti s hlavním kasačním opravným prostředkem.
- 263 Pokud jde o vzájemné kasační opravné prostředky, RBS a LBG, jelikož neměly ve věci úspěch a Komise požadovala náhradu nákladů řízení, ponесou vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené Komisí v souvislosti s jejich vzájemnými kasačními opravnými prostředky.
- 264 Dále je podle článku 140 odst. 3 ve spojení s článkem 184 odst. 1 jednacího řádu v projednávané věci třeba rozhodnout, že navrhovatelky ponесou vlastní náklady řízení vynaložené v souvislosti s oběma vzájemnými kasačními prostředky a že RBS a LBG ponесou vlastní náklady řízení vynaložené v souvislosti se vzájemným kasačním opravným prostředkem podaným druhým účastníkem řízení.

- 265 Podle článku 184 odst. 4 tohoto jednacího řádu ponese HSBC, MBNA, BRC a EuroCommerce vlastní náklady řízení vynaložené v souvislosti s hlavním kasačním opravným prostředkem a vzájemnými kasačními opravnými prostředky. Vzhledem k tomu, že se Banco Santander SA nezúčastnila řízení před Soudním dvorem, nemůže jí být uložena náhrada jí vynaložených nákladů řízení.
- 266 Podle čl. 140 odst. 1 jednacího řádu, který je *mutatis mutandis* použitelný na řízení o kasačním opravném prostředku na základě čl. 184 odst. 1 téhož jednacího řádu, nesou členské státy, které vstoupily do řízení jako vedlejší účastníci, vlastní náklady řízení. V souladu s těmito ustanoveními ponese Spojené království vlastní náklady řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

- 1) **Hlavní kasační opravný prostředek a vzájemné kasační opravné prostředky se zamítají.**
- 2) **MasterCard Inc., MasterCard International Inc. a MasterCard Europe SPRL ponese vlastní náklady řízení o hlavním kasačním opravném prostředku a vzájemných kasačních opravných prostředcích, a nahradí náklady Evropské komise, které se týkají hlavního kasačního opravného prostředku.**
- 3) **Royal Bank of Scotland plc, Bank of Scotland plc a Lloyds TSB Bank plc ponese vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení Evropské komise, které se týkají jejich vzájemných opravných prostředků.**
- 4) **HSBC Bank plc, MBNA Europe Bank Ltd, British Retail Consortium, EuroCommerce AISBL a Spojené království Velké Británie a Severního Irska ponese vlastní náklady řízení.**

Podpisy.